

Jaargang 34, nr 3 - oktober 2008

De Blauwe Klauwier

VWG De Kempen

Periodiek van Vogelwerkgroep De Kempen met o.a.

Kerkuilen in een dal- en topjaar, 2006 - 2007

Nestkastenproject Papegaaienpark 2008

Excursie Rooskensdonk en Weimeren

© L. Peeters

Colofon

Redactie

Wim Deeben
Jan Wouters
Robert Kastelijn
Mark Sloendregt

Redactie-adres

Jan Wouters (eindredacteur)
De Braken 11
5541 AC Reusel
Telefoon: 0497-642391
E-mail: janenmargo@chello.nl

Omslag

Klapekster: Robert Kastelijn

Fotobijdrage

© Bij de betreffende fotografen

Uitgave

Vogelwerkgroep De Kempen
Postbus 386
5500 AJ Veldhoven

Copyright

© Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Wijze van aanleveren

Kopij bij voorkeur als 'Wordbestand' aanleveren. Wanneer literatuurgegevens verwerkt worden, moet de bron worden aangegeven. Indien tabellen, figuren en foto's in het artikel zijn verwerkt, dient duidelijk in de tekst worden verwezen en zo nodig waar deze geplaatst moeten worden. Artikelen worden door de redactie doorgenomen op inhoudelijke kwaliteit en taalgebruik. Foto's waarbij sprake is van verstoring worden niet gepubliceerd. De redactie behoudt het recht wijzigingen door te voeren

Inhoud

- 2   **Vogelvaria**
- 8   **Kerkuilen in een dal- en topjaar, 2006 - 2007**
Mark Sloendregt
- 20   **Nestkasten verslag Papegaaienpark Stichting N.O.P 2008**
Wil de Veer
- 27   **Excursie West-Brabant, 27 april 2008**
Edwin van der Werf
- 32   **Wij spraken met ...**
Roel Winters
- 44   **Leesvoer**
- 46   **Activiteitenagenda oktober - januari '09**

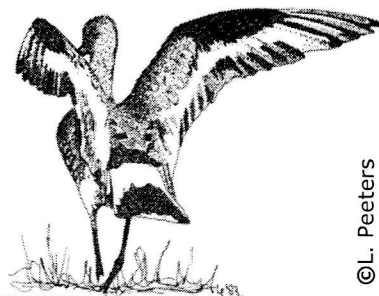

©M. Bakermans

Vogelvaria

Met ingezonden mededelingen van leden

©L. Peeters

< HOOLVEN, VESSEM >

< BOSUIL ONDER HET MAAIVELD >

Ik werd getipt door een persoon die mij vertelde dat hij een bosuil, uit een hol uit de grond had zien vliegen. Dit hol was ontstaan nadat een zwarte den met kluit was omgevallen. Doordat de wortels waren meegekomen ontstond hier een vrij diep smal gat van ruim een halve meter diepte. Twee weken later op 3 april 2008 ben ik met deze persoon gaan kijken. We troffen in het gat in de grond een nest (meer een kuiltje) aan met één bosuilei dat duidelijk was uitgevreten. De oorzaak van de verstoring is ons niet duidelijk. Maar een bosuilbroedsel zestig centimeter onder het maaiveld vond ik toch het vermelden waard.

Geert Sanders

< HOOGCASTEREN, HOOGELOON >

< KERKUIL EN KAUW GEBROEDERLIJK BIJEN >

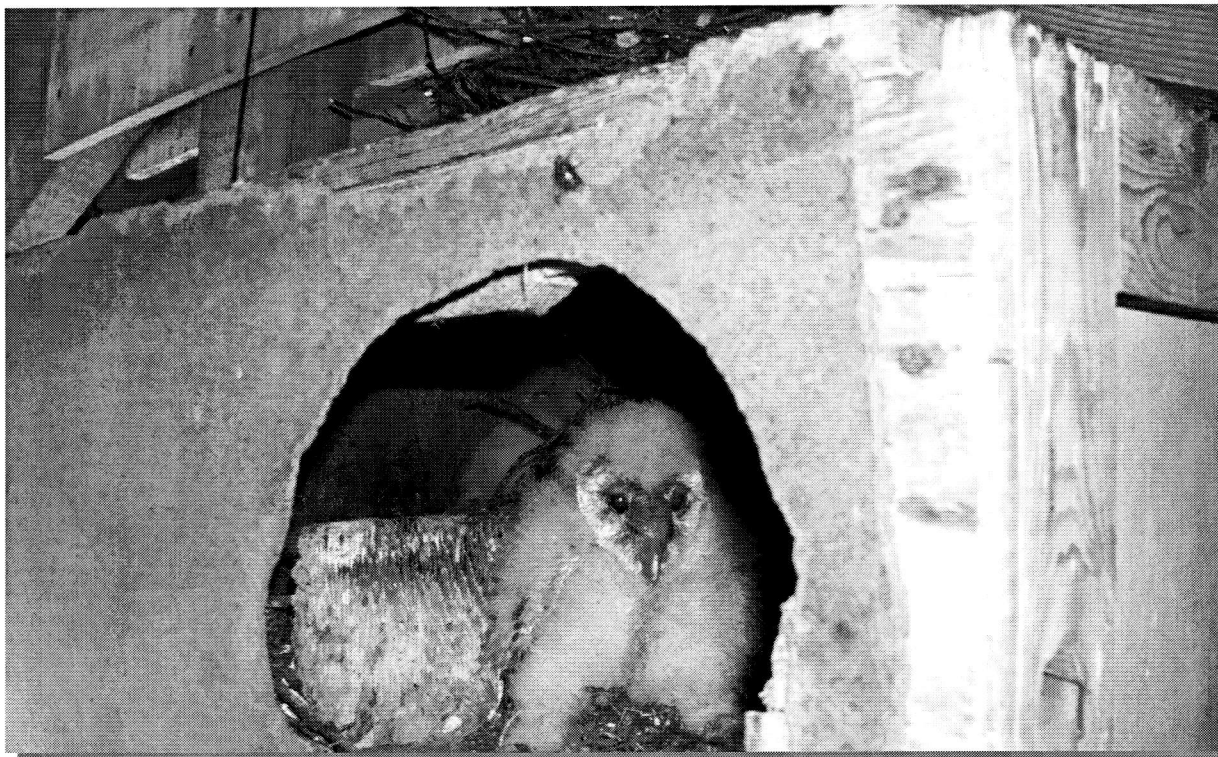
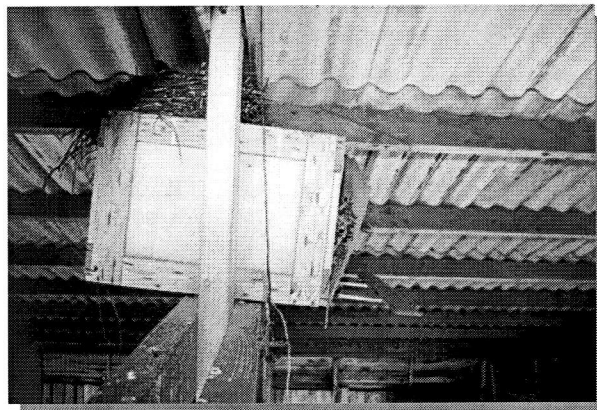

Tijdens een kastcontrole voor de kerkuil op 19 mei 2007 heb ik een foto gemaakt van dit broedsel kerkuilen. De foto (onder) toont één van de vijf pulli die in de kast zaten. Bijzonder was dat bovenop dezelfde kast zich een nest bevond met jonge kauwen. Prachtig hoe het toch vaak in harmonie zeer dicht bij elkaar leeft. Al geloof ik wel dat er heel wat schermutselingen aan vooraf zijn gegaan. Omdat de kast bijna uit elkaar viel heb ik er in januari 2008 een extra kast bij gehangen, die in het zelfde jaar werd gebruikt door de kerkuil. Tijdens de kastcontrole op 21 mei troffen we twee adulten, vijf eieren en twee pulli in de nieuwe kast aan.

Bij mij thuis heb ik ook vier grote kasten hangen die door kauwen bezet zijn en soms door een bosuil. Terwijl er elk jaar een bosuil zit te roepen en ik ook een paar keer jongen bosuilen heb gehad gaat het toch ook vaak mis, Ik vermoed toch door de druk van kauwen.

Geert Sanders

< RK ST PETRUS, BERGEIJK >

< GEGIER IN DE KERK >

In de kerk van Bergeijk hangen sinds 1989 twee kerkuilkasten die van 1990 tot en met 1994 bezet werden door kerkuilen maar sindsdien onderdak bieden aan kauwen. Behalve deze hollenbroeders komen in de kerk al jaren achtereen ook gierzwaluwen voor. Op 25 mei 2006 doen Sjors de Kort en Mark Sloendregt weer hun ronde in verband met de jaarlijkse kastcontroles en treffen in het trappenportaal van de kerk in Bergeijk een gierzwaluw aan. De vogel is ongedeerd maar hulpeloos en uitgeput. We nemen de gierzwaluw voorzichtig naar boven en zetten deze vlakbij de dakgoot waar zich ook drie gierzwaluwnesten bevinden. Na enige tijd verlaat de vogel de zolder en neemt met een ijle duikvlucht het luchtruim. Gierzwaluwen zijn ware luchtacrobaten en hebben te korte pootjes om te lopen. Ze verblijven een groot deel van hun leven in de lucht waar ze in het broedseizoen ook dwarrelende strootjes verzamelen als nestmateriaal. Van deze strootjes wordt een fraai kommetje gemaakt waar twee á drie witte eieren worden gelegd. Bij één

van de nesten werd door ons eens een braakballetje met insecten gevonden. Gierzwaluwen vliegen bij donker weer met laaghangende bewolking laag en als tijdens een uitvaart de grote deuren openstaan komt het voor dat gierzwaluwen de kerk invliegen. Kees Wouters, de koster, laat de deuren dan uren openstaan zodat de gierzwaluwen er weer uit kunnen.

Sjors de Kort
en Mark Sloendregt

< HEIKE, DOMMELEN >

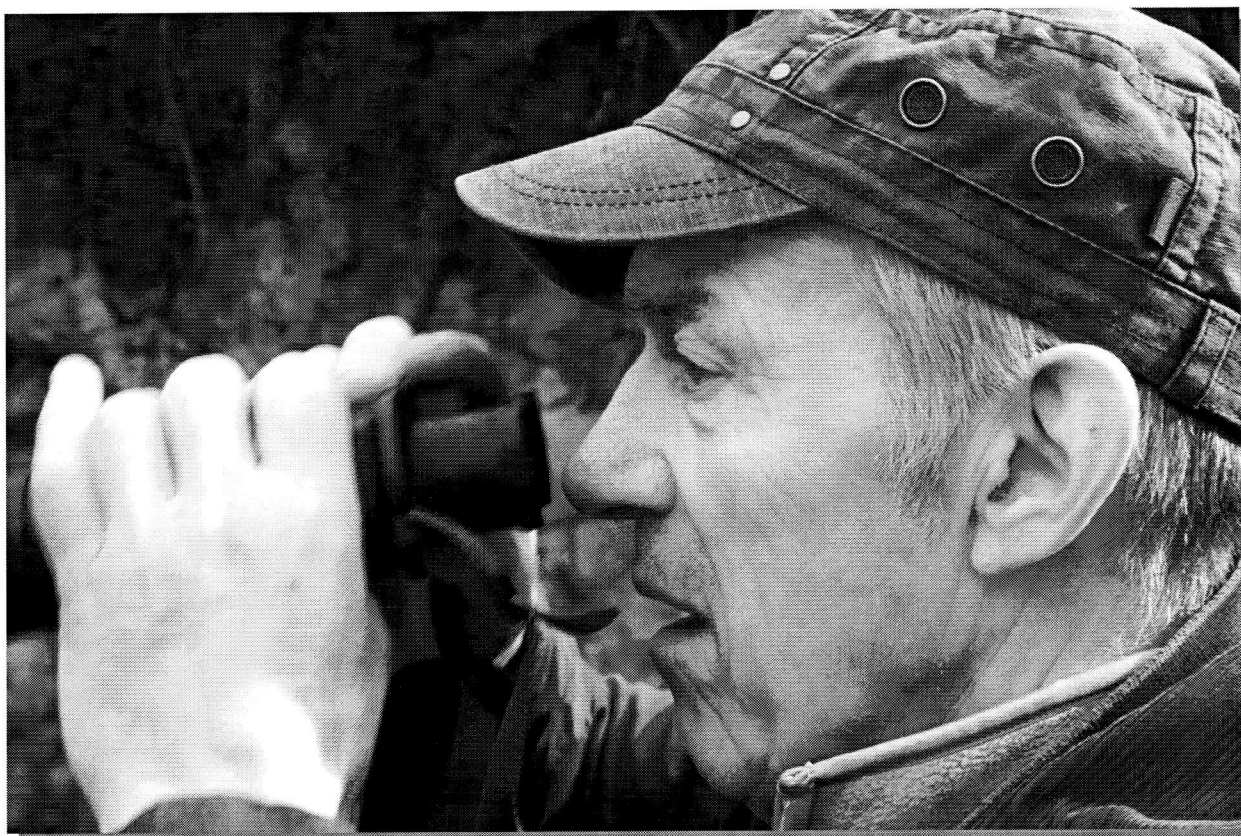
< BEKENTELLING EN EEN BOOMKLUIT >

Het begin van ons beektraject ligt in Westerhoven waar de Beekloop samenkomt met de Keersop. Het eindtraject ligt in Dommelen waar de Keersop weer overgaat in de Dommel. In het eerste traject tot aan de Valentinuskapel tellen we wilde eenden, waterhoentjes en dodaars. We hopen op het stukje rivier een ijsvogel tegen te komen. Helaas hebben we de ijsvogel in de laatste tellingen nog maar één keer gezien. Bij de Keersopperwatermolen ligt een vistrap waar we een paar grote gele kwikstaarten ontdekken, vanaf hier begint het laatste traject door het Heike. De Keersop meandert hier en er liggen enkele forse omgewaaide bomen langs de rivier. Een rond gat met graafsporen in een boomkluit verraad de nestingang van een ijsvogel. Geheel onverwachts vliegen twee bosuilen onder deze kluit vandaan en er hangen enkele donsveren bij een gat tussen de wortels. We kijken ze na en hopen dat ze snel weerkeren.

Piet Wuyts

< VRIJWILLIGERS VAN HET JAAR 2008 >

< UILENBESCHERMING IN NOORD-BRABANT >

Mark en Wil hebben namens onze vereniging al heel wat uren gestoken in het beschermingswerk van de steenuil en de kerkuil. Dat is ook bij de commissie Bescherming Steenuil en Kerkuil in Noord-Brabant niet onopgemerkt gebleven. Zij hebben Mark en Wil dan ook uitgeroepen tot vrijwilligers van het jaar. En daarmee wil ik namens de hele vereniging hen van harte feliciteren. Het vele werk dat gaat zitten in het plaatsen van kasten het inventariseren en controleren van broedsels wordt door Mark en Wil met veel enthousiasme gedaan. En daar zijn we natuurlijk heel blij mee. Vorig jaar is er van hun hand ook een degelijk en fraai verzorgd

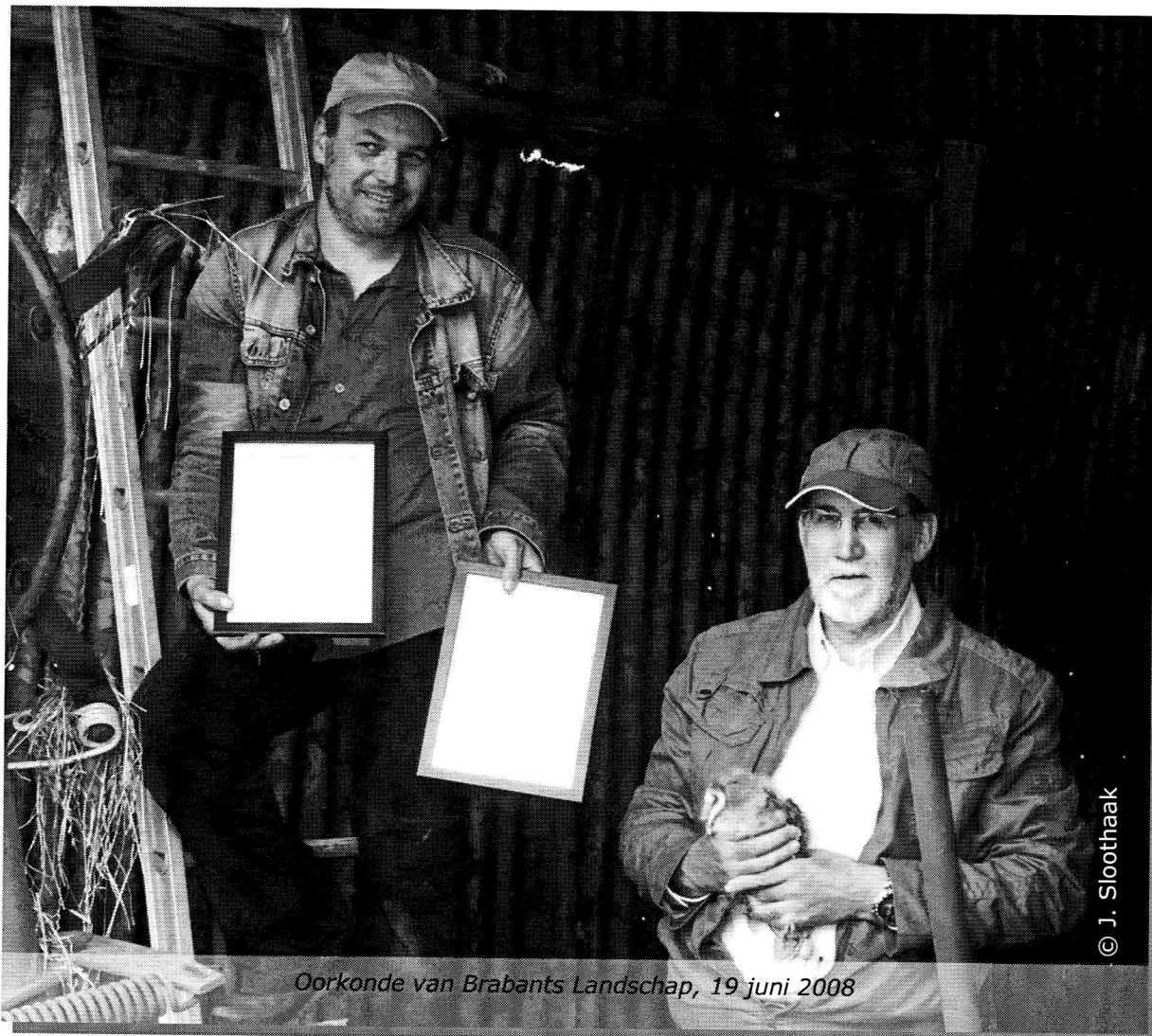
rapport verschenen getiteld 'Steen- en kerkuilen in de gemeente Veldhoven, 2006 - 2007'. Dat rapport is aangeboden aan de gemeente en heeft geresulteerd in diverse compensatiemaatregelen voor een nieuw aan te leggen industrieterrein.

Wat ook goed is, is dat zij bij hun diverse werkzaamheden leden en niet-leden van de vogelwerkgroep betrekken. Bovendien nemen zij ook nog actief deel aan vele andere activiteiten van de vogelwerkgroep.

Ik hoop dat Wil en Mark deze werkzaamheden nog lang en met veel enthousiasme zullen voortzetten. Want een vereniging als de onze moet het toch vooral hebben van passie en gedrevenheid.

Jan Kolsters

< STRABRECHTSE HEIDE DAG, 2008 >

< INFORMATIEF EN GEZELLIG >

Na een aantal jaren afwezigheid had onze Vogelwerkgroep De Kempen dit jaar weer een stand op de jaarlijkse Strabrechtse Heidedag, bemand door de twee 'Pieten', Piet van Happen en Piet van der Krieken.

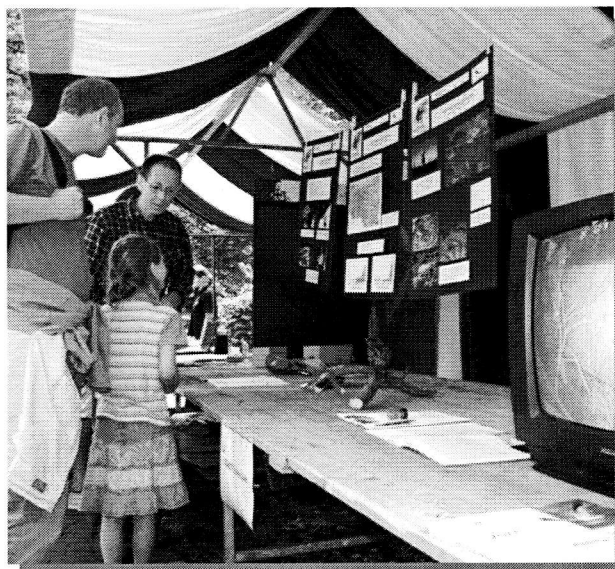
De VWG-poster met de klapekster erop sierde één van de zijanten van de stand; aan de andere kant hingen een paar prachtige foto's met vogels, door Robert Kastelijn gefotografeerd op de Strabrechtse heide. Verder lag er allerlei informatie over onze Vogelwerkgroep en stonden Piet en Piet alle belangstellenden te woord. Dat leverde ons zelfs een nieuw lid op!

De stand van onze Vogelwerkgroep was overigens niet de enige stand, waar onze leden die dag actief waren.

Zo was er ook een SOVON-stand met informatie over het speciale onderzoek naar nachtzwaluwen op de Strabrechtse heide en in het Leenderbos.

De film over twee piepkleine nachtzwaluwjongen trok veel bekijks. Unieke beelden uit het leven van nachtzwaluwjongen met o.m. het voeren, lekker warm wegkruipen onder papa of mama nachtzwaluw, het nog onbeholpen bewegen van de jongen (leek meer op stuiteren), pa met een zender op z'n staart. Daarnaast had Pieter Wouters verschillende foto's en gegevens opgehangen en er was een heuse opgezette nachtzwaluw.

Verder was er nog veel meer te zien en te beleven voor jong en oud: een film over de Strabrechtse heide, insecten bekijken, demonstraties van het drijven van schapen en het handmatig plaggen van de heide; stands van organisaties zoals Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Dassenwerkgroep, Kempisch Heideschap, Vogelasiel Someren, muskusratbestrijding, plattelandsvereniging Hei, Heg en Hoogeind (met ook daar een actieve VWG'er). En alsof dat alles nog niet genoeg was, kon zowel de boekenkast als de provisiekast (o.a. met honing en kaas) aangevuld worden.

Speciaal voor kinderen was er een roverspad, maar ze konden zich ook laten schminken of knutselen; verder was er een figurentheater.

De SOVON-stand had overigens Waterschap De Dommel als buurman.

Het was grappig om te zien dat het uitdelen van koekjes hetzelfde resultaat oplevert als de lichtvallen, die in het kader van het nachtzwaluwonderzoek uitgezet waren. Met de lichtvallen werden nachtvlinders en andere insecten gevangen; met de koekjes "ving" men (veel!) mensen.

Hetty Fokkens

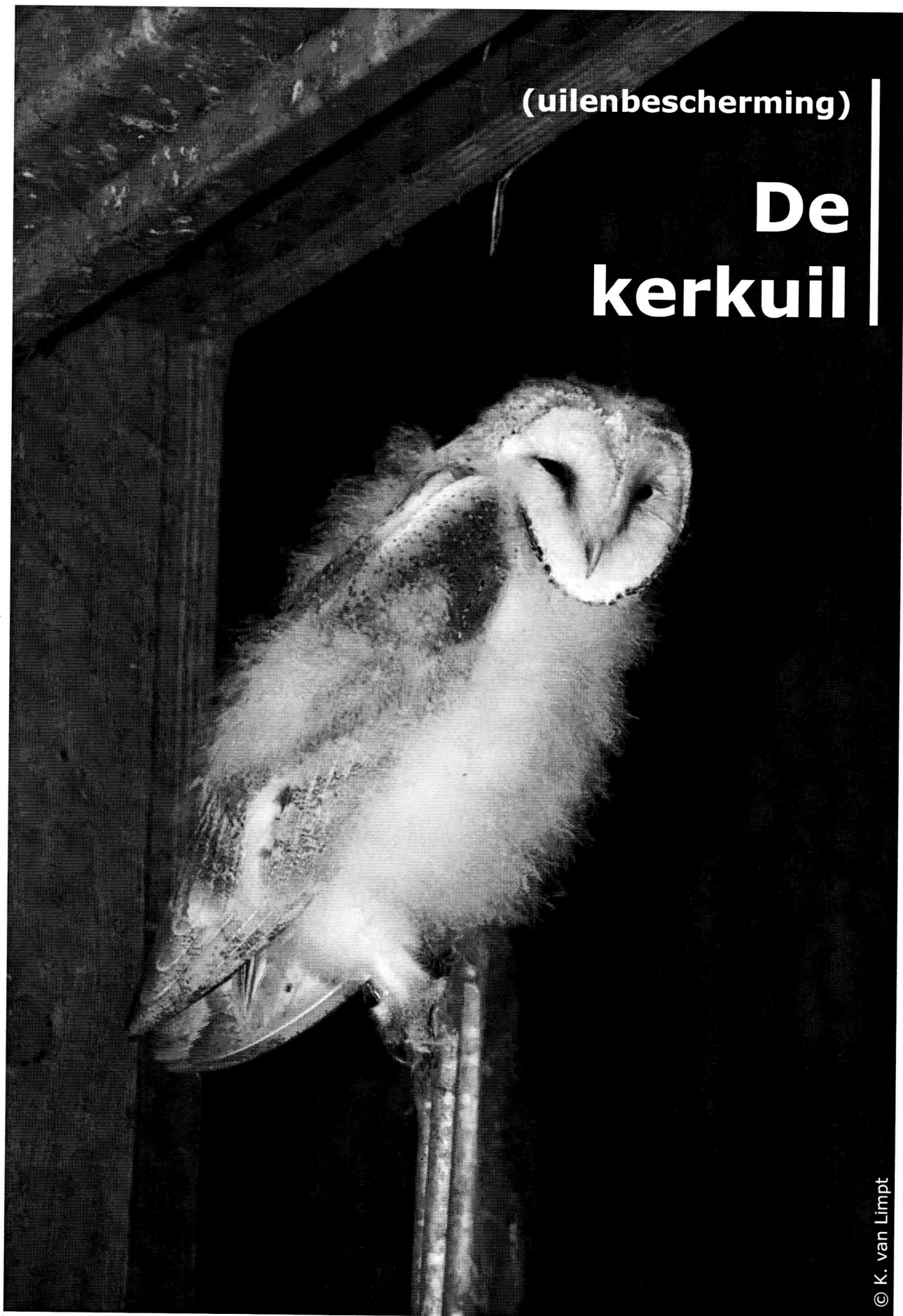

(uilenbescherming)

De kerkuil

© K. van Limpt

Kerkuilen in een dal- en topjaar, 2006-2007

Mark Sloendregt

De eerste broedresultaten uit de Kempen, zoals beschreven in het archief van Kerkuilengroep Nederland, zijn sporadisch en dateren van medio jaren zeventig van de vorige eeuw. Anno 2008, dertig jaar later, kunnen we spreken van een stabiele populatie kerkuilen van ongeveer dertig paren in ons werkgebied. Het bestand aan kasten is sinds 1979 uitgegroeid tot ongeveer honderd. Dankzij de enthousiaste inzet en toewijding van een team vrijwilligers in de regio wordt gezorgd voor voldoende nestgelegenheid en voorlichting over kerkuilen en ook steenuilen. Afgelopen jaar bracht vogelwerkgroep De Kempen een rapport uit over het voorkomen van kerkuilen en steenuilen in de gemeente Veldhoven. Op deze wijze behartigt onze werkgroep ook de belangen ten behoeve van behoud van kerkuilen en steenuilen in relatie tot verstedelijking.

HET BROEDVERLOOP VAN BEIDE JAREN IN DE KEMPEN.

Broedresultaten van kerkuilparen kunnen zoals bekend is in achtereenvolgende jaren sterk fluctueren. Een vergelijking van de resultaten van het broedseizoen 2006 met 2007 laat in de Kempen ook een duidelijk verschil zien.

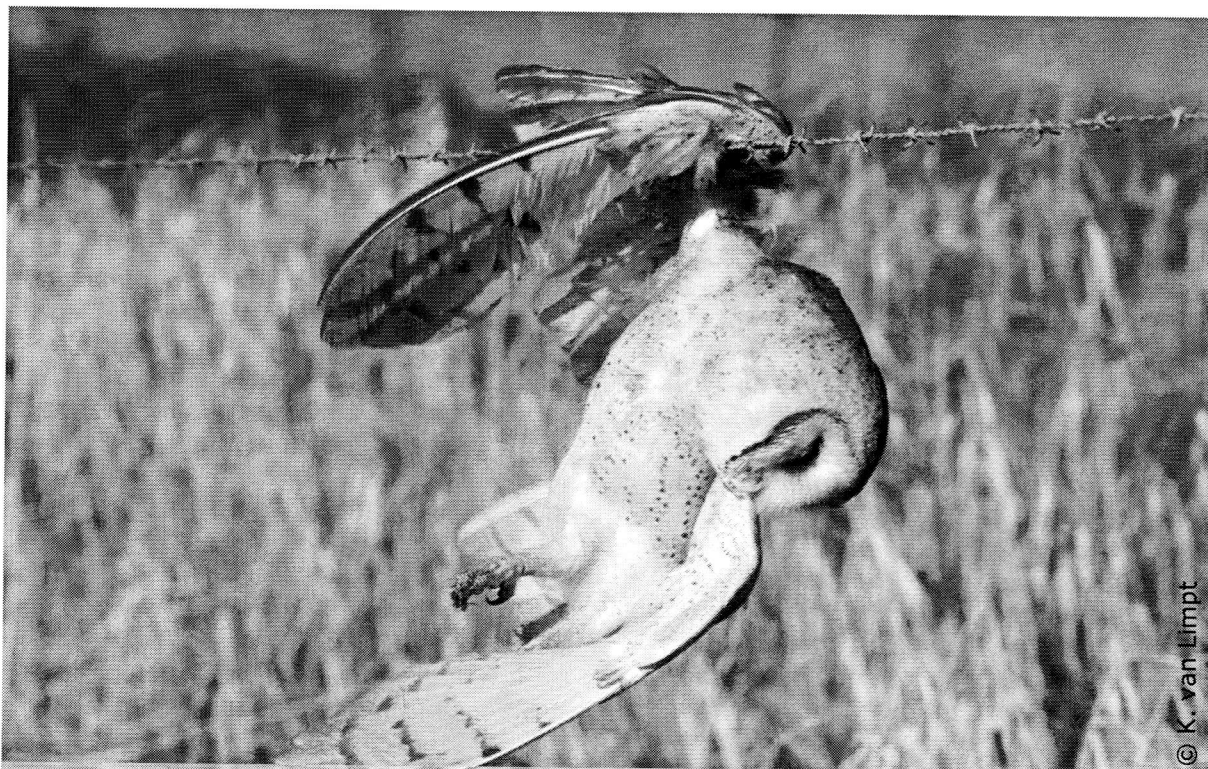
De winter voorafgaand aan het broedseizoen **2006** kende weinig strenge vorstdagen, toch was het tot laat in maart nog koud. De lente begon daardoor laat en de zomer was in de maanden juni en juli extreem warm. In het werkgebied van vogelwerkgroep De Kempen bevonden zich in dat jaar negenenzeventig geregistreerde kerkuilkasten. In 2006 konden tweentwintig broedgevallen worden getoet, waarvan drie vrije broedsels met een onbekend resultaat.

Er werden eenentwintig pulli geringd dat jaar. Van alle kasten met broedsel in 2006 hingen er twee in een molen, twaalf in veldschuren of boerderijen en acht in kerken. Meerdere paren waren laat in het broedseizoen gestart en in augustus werden nog uilen geringd. Sommige paren waren wel aanwezig maar gingen helemaal niet tot broeden over. Mogelijke oorzaken voor een mindere jongenoverleving is de combinatie van enkele slachtoffers onder oudervogels, de ongunstige weersgesteldheid van eerst hitte en daarna flinke regenbuien in het broedseizoen en het ontbreken van voldoende prooien.

Oerle, 21 juni 2006, oudste pul (rechts) 34 dagen, legbegin 17 april

© M. Sloendregt

© K. van Limpt

Esbeek, 25 februari 2006, draadslachtoffer. Als pul geringd op 10 juli 2004 te Casteren. Tijdens de jacht vloog de uil laag over de weilanden en fixeerte zich op zijn prooi waardoor het prikkeldraad hem noodlottig werd.

In ons werkgebied werden door ons acht slachtoffers gevonden, soms kort voor of in het broedseizoen. Onder hen verongelukten vier kerkuilen in het verkeer en doordat de meeste uilen waren geringd konden de ringplaatsen en vaak ook de nestplaatsen worden getraceerd.

De winter voorafgaand aan het broedseizoen **2007** was zeer zacht, gevolgd door een zachte lente. De maand april kende al diverse zomerse dagen. De zomer was wisselvallig en nat.

Dat jaar werden zestien nestkasten aan het bestand toegevoegd, het aantal kwam daarmee op zevenennegentig nestkasten. In één molen, negen kerken en drieëntwintig veldschuren of boerderijen werd gebroed. In 2007 konden tweeëndertig geslaagde broedsels worden geteld.

Er werden dat jaar honderdentwaalf pulli geringd door Jan Wouters. Het vroege legbegin in combinatie met voldoende prooiaanbod bracht een aantal tweede legsels voort. Het hoge gemiddeld aantal uitgevlogen pulli en het hoge aantal

broedsels maakte 2007 tot een topjaar. Maar liefst achttien broedsels bevatten vijf of meer eieren en de gemiddelde legselgrootte bedroeg 4.7 eieren per broedsel. In dit seizoen zijn door ons weinig slachtoffers onder kerkuilen gemeld. Ook werden dit jaar weer uit diverse kasten braakballen verzameld voor onderzoek door VZZ te Arnhem. De resultaten van de jaren 2006 en 2007 van dit verspreiding- en monitoringsonderzoek worden in dit artikel ook vergeleken.

In de tabellen 1 tot en met 5 worden de broedgegevens van beide jaren weergegeven.

BROEDSUCCES

De broedresultaten zijn opgenomen in de landelijke database van Kerkuilenwerkgroep Nederland en gepubliceerd door Brabants Landschap in de uitgaven 'Bescherming Steenuil en Kerkuil in Brabant, jaarverslagen 2006 en 2007'. Vogelwerkgroep De Kempen leverde ook zestig nestkaarten van beide broedseizoenen aan SOVON in het kader van het

Tabel 1. Aantal kerkuilkasten in relatie tot het aantal broedgevallen per gemeente in de Kempen in 2006 en 2007

Gemeente	Aantal kasten in 2006	Broedgevallen 2006	Aantal kasten in 2007	Broedgevallen 2007
Bergeijk	10	5	13	6
Bladel	15	5	18	5
Eersel	17	4	24	12
Reusel-de Mierden	24	5	27	12
Veldhoven	5	3	5	3
Totaal	71 locaties (79 kasten)	22	88 locaties (97 kasten)	38

Tabel 2. Broedkarakteristiek in de Kempen

	2006	2007
Eerste legsel	13 april	2 februari
Gemiddelde legbegin	7 mei (n = 8)	20 maart (n = 22)
Gemiddeld aantal pulli/	2.9	4.3
Grootste aantal pulli	5	7

Tabel 3. Broedresultaten van de Kerkuil in 2006 en 2007 van VWG De Kempen
*uitgevlogen pulli

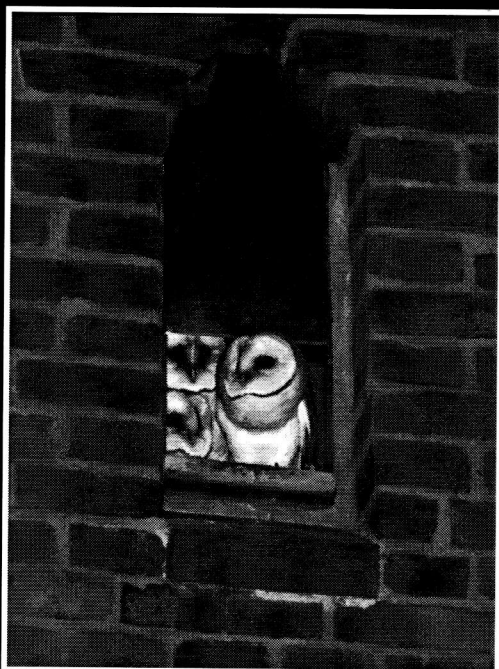
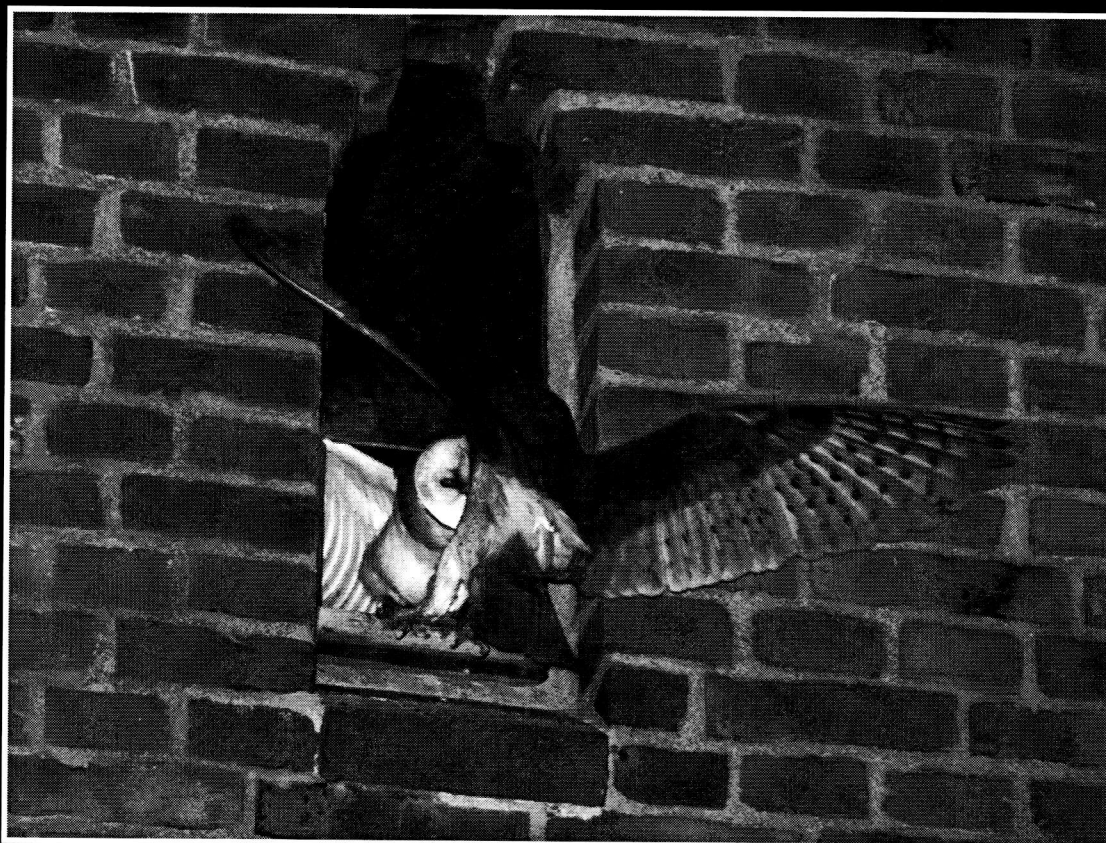
Jaar	Broedsels	Eieren	Pulli*	Pulli/broedsel	Mislukt	Onbekend	Totaal
2006	18	73	52	2,9	1	3	22
2007	32	151	136	4,3	3	3	38

Tabel 4. Broedsucces volgens de klassieke methode
(uitgaande van succesvolle nesten in verhouding tot mislukte nesten)

Jaar	legsel	Succesvol	Mislukt	Onbekend	Nestsucces
2006	eerste	6	1	13	86%
2007	eerste	24	3	6	89%
2007	tweede	3	1	1	75%

Tabel 5. Broedsucces volgens methode van Mayfield
(uitgaande van de dagelijkse overleving van ei/pulli gedurende de broedtijd)

Jaar	Ligduur	Nestdagen	Nest	Nestsucces
2006	88	396	11	80%
2007	88	695	33	78%
2007	88	82	5	56%

© T. Heijnen

Het uitvliegen van kerkuilen op 7 september 2007, Oerle (tweede broedsel).

nestkaartenproject, onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring van het CBS, rijk, provincies en RIVM. In 2007 nam onze vogelwerkgroep – voor wat betreft kerkuilbroedresultaten uit ons werkgebied – voor het eerst deel aan het nestkaartenproject van SOVON. De broedresultaten van 2006, zoals eerder zijn verzonden naar Kerkuilenwerkgroep Nederland, zijn alsnog dit jaar verwerkt op nestkaarten voor SOVON.

Kerkuilen zijn vertegenwoordigers van het halfopen agrarische cultuurlandschap en als muizeneter bij uitstek een belangrijke indicatieve soort.

Doel van het nestkaartenproject is om informatie in te winnen over het hele broedproces van individuele nesten, om veranderingen in aantallen en verspreiding van een soort te kunnen verklaren. Een belangrijke maat voor het broedsucces is het percentage nesten wat succesvol uitkomt. Uit analyses, zoals weergegeven in tabel 4 en 5 blijken onze tweede broedsels het minst succesvol te zijn geweest. Onze vogelwerkgroep bezocht nestplaatsen van kerkuilen, om reden van minimale verstoring pas in de tijd dat de trefkans op pulli het grootst was. De meeste broedsels hebben dan al een belangrijke periode overleefd en de kans tot succesvol uitvliegen is groot. Voor de berekening van het nestsucces zijn minimaal twee bezoeken per broedsel nodig. De Mayfield-methode houdt daarbij rekening met de broedfase waarin gecontro-

leerd wordt en is afhankelijk van het aantal (gecontroleerde) nestdagen. In beide jaren werden in totaal eenentwintig nestenplaatsen slechts eenmaal bezocht waardoor gegevens over het nestsucces op evenveel nestkaarten ontbrak. Als de pulli bij een (tweede) bezoek werden geringd, gemeten en gewogen leverde dit aanvullende informatie ten aanzien van het legbegin en de conditie van de pulli. Dit was vaak het moment waarop braakballen werden verzameld. Nacontroles waren nodig om het al dan niet succesvol uitvliegen vast te stellen, onderhoud te plegen en om eventuele tweede broedsels te kunnen waarnemen.

De stand van de landelijke populatie kerkuilen in 2007 komt uit op 3687 geslaagde broedsels en dat is na de terugval in 2006 bijna een verdubbeling. In Vlaanderen nam het aantal broedsels ten opzichte van 2006 toe met 210% tot 964 broedsels en in Noord-Brabant met 137% tot 349 broedsels. In de Kempen werden de hoogste dichtheden gehaald in de atlasblokken 5058 (Hooge Mierde) en 5143 (Wintelre).

De gewenste populatieomvang met 2000 broedsels zoals beoogd in het soortbeschermingsplan Kerkuil (LNV, 2006) wordt ruimschoots gehaald. De kerkuil maakt een positieve trend door, echter het hoge aantal verkeersslachtoffers en de verstedelijking van het buitengebied vormen een ernstige bedreiging.

BRAAKBALONDERZOEK DOOR ZOOGDIERVERENIGING VZZ

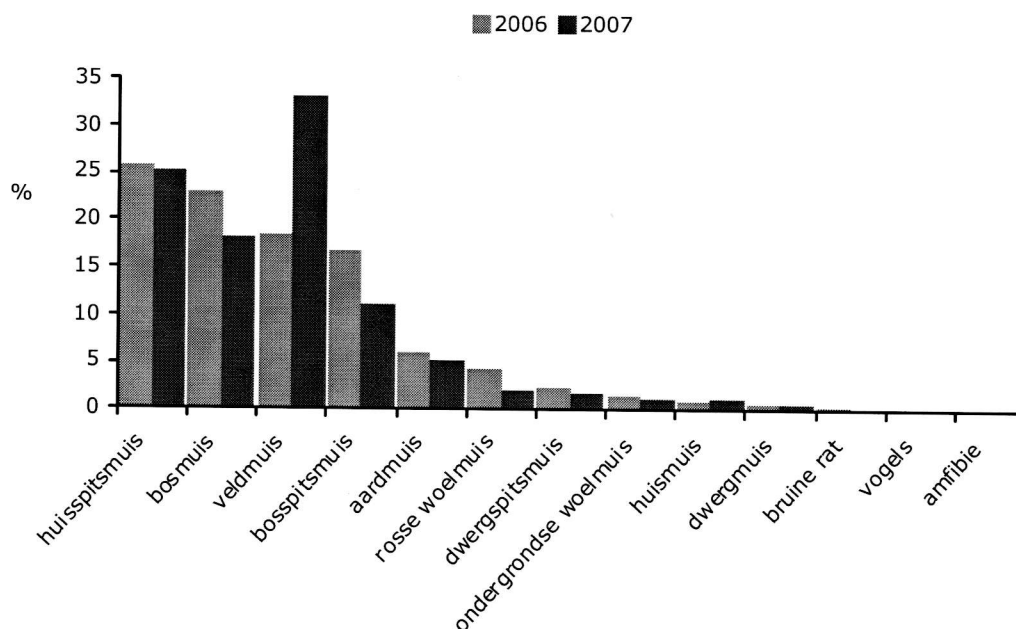
In beide jaren zijn braakballen per locatie verzameld door vogelwerkgroep De Kempen en aangeleverd bij zoogdiervereniging VZZ te Arnhem. Het pluizen van braakballen maakt onderdeel uit van het monitoringsproject kleine zoogdieren. Als vogelwerkgroep zijn wij ook geïnteresseerd in het verspreidingsonderzoek van muizen als stapelvoedsel voor de kerkuil en andere roofvogels. Het verzamelen van braakballen geschiedt in het broedseizoen tijdens het ringen of na het broedseizoen tijdens het onderhoud. In 2006 werden uit veertien kasten in zeven kerken, zes veldschuren en één molen braakballen verzameld met in totaal 1989 prooien. In 2007 werden uit achttien kasten in zeven kerken en elf veldschuren braakballen verzameld met in totaal 3700 prooien. Als we de pluizresultaten van het VZZ-onderzoek uit beide jaren nader bekijken dan blijkt het stapelvoedsel van kerkuilen in deze regio voor meer dan tachtig procent te bestaan uit huisspitsmuis (27%), veldmuis (25%), bosmuis (21%) en bosspitsmuis (12%). De verhoudingen kunnen per locatie en per jaar verschillen.

De prooien zijn behalve uitgesplitst per

jaar en locatie ook naar aantallen, biotoop, biomassa en familie. Deze wijze van analyseren werd al toegepast door Johan Lefebvre van Kerkuilwerkgroep Vlaanderen en had betrekking op een paar kerkuilen in Herent in 2003 dat met een webcam werd gevolgd. Het onderzoek toonde het verschil in prooiaanvoer gedurende de nestfase tussen man en vrouw aan. In de eifase was de vrouw afhankelijk van de prooiaanvoer door de man, in deze periode werden vooral grote prooien in ruigte en open veld gevangen. In de jongenfase werden door de vrouw en de man bij kleine pulli vooral stapelvoedselprooien - huisspitsmuis, bosspitsmuis en aardmuis - uit de directe omgeving aangebracht. Naarmate de pulli ouder werden bracht de vrouw meer en grotere prooien dan de man die zich gedurende de gehele nestfase beperkte tot stapelvoedselprooien uit de directe omgeving.

De resultaten van vogelwerkgroep De Kempen van beide jaren, over alle kasten waar braakballen zijn verzameld, worden apart weergegeven in tabellen 7 en 8. Een vergelijking in gevonden prooien bij zes dezelfde nestplaatsen (drie kerken en drie boerderijen) tussen beide jaren wordt in tabel 6 weergegeven.

TABEL 6 VERGELIJKING PROOIAANBOD 2006 EN 2007 VAN ZES DEZELFDE NESTPLAATSEN

Tabel 7 Resultaten braakbalanalyse 2006 - 2007

Famile

1. Spitsmuizen,	2006: 44%	2007: 38%
2. Woelmuizen,	2006: 30%	2007: 40%
3. Ware muizen,	2006: 26%	2007: 22%

Biomassa

- a. kleine prooien <15 gram:
huisspitsmuis, dwergspitsmuis, bosspitsmuis en dwergmuis,
2006: 45%   **2007:** 39%
- b. optimale prooien 15-40 gram:
rosse woelmuis, aardmuis, bosmuis, huismuis, veldmuis, ondergrondse woelmuis en vogels.
2006: 55%   **2007:** 60%
- c. grootte prooien >40 gram:
bruine rat
2006 en 2007: <1%

Aantallen

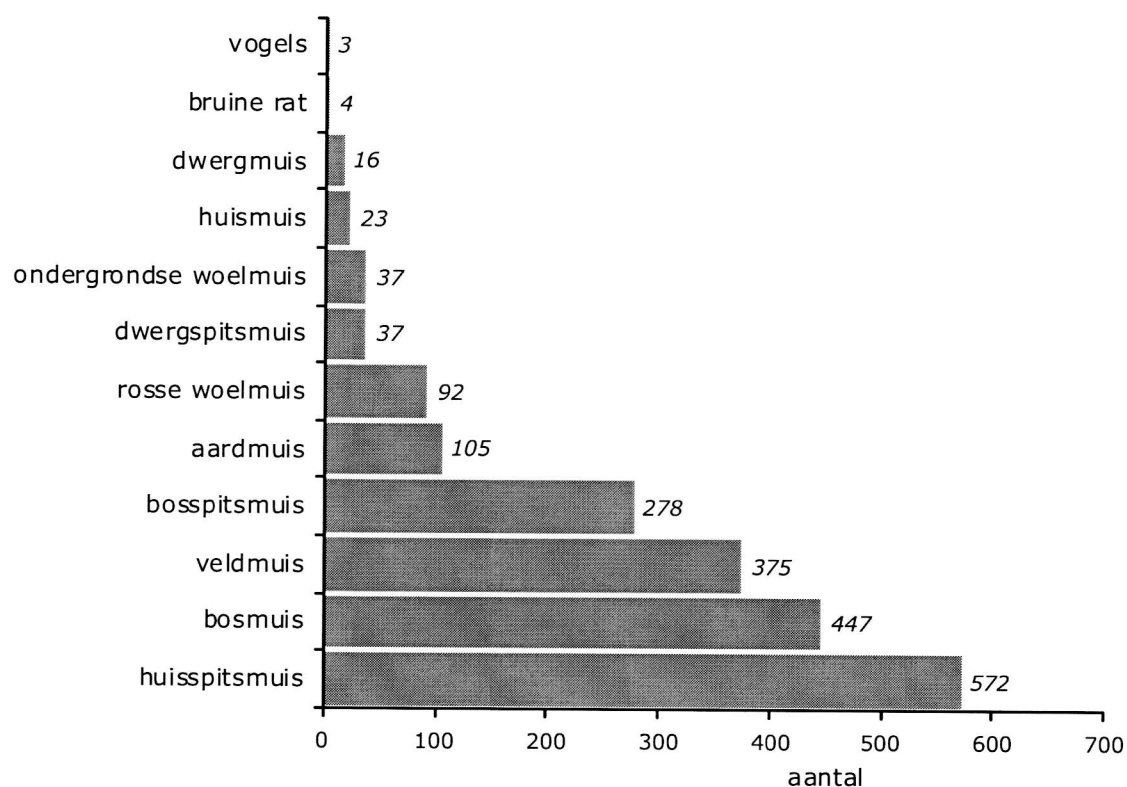
- zeldzame prooien (<2%): ondergronds woelmuis, dwergspitsmuis, dwergmuis, huismuis, rat, kikkers en vogels
2006: *gezaamenlijk* 6%   **2007:** *gezaamenlijk* 4%
- courante prooien ($\pm 5\%$): aardmuis, rosse woelmuis
2006: *gezaamenlijk* 10%   **2007:** *gezaamenlijk* 8%
- stapelvoedsel ($\pm 20\%$): bosspitsmuis, bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis
2006: *gezaamenlijk* 84%   **2007:** *gezaamenlijk* 88%

Biotoop:

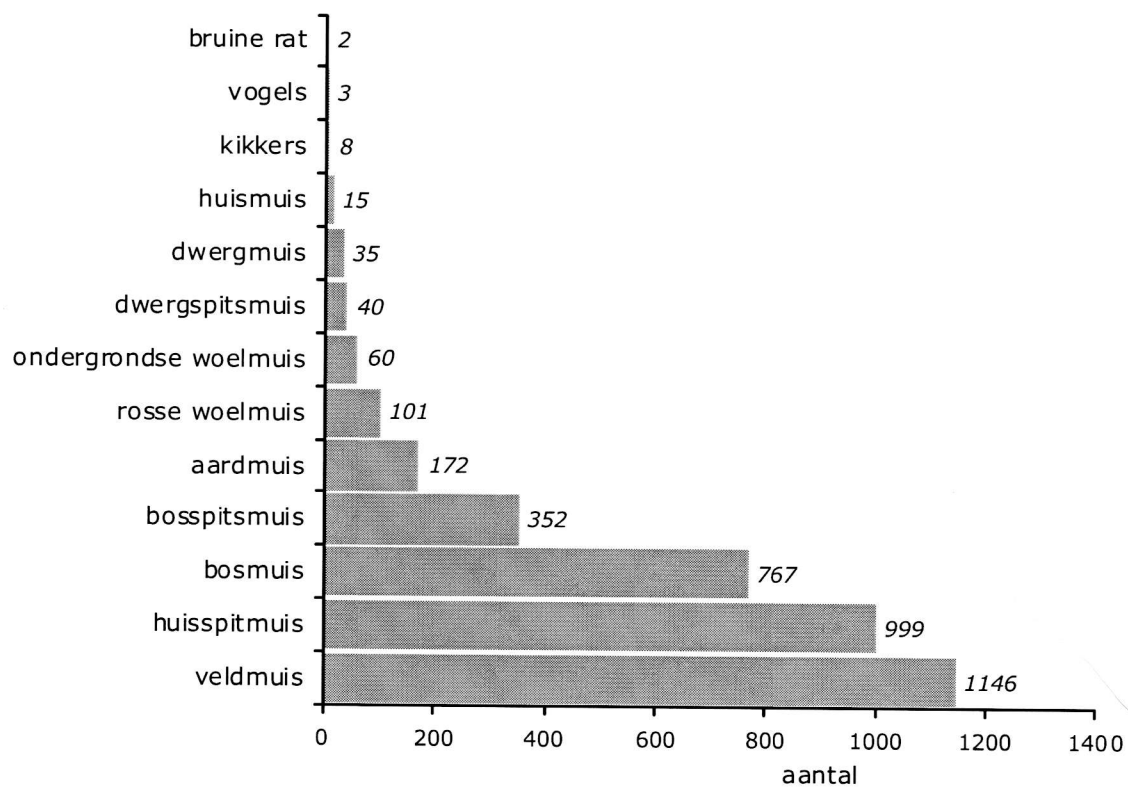
1. open veld: bosspitsmuis en veldmuis
2006: 33%   **2007:** 40%
2. ruigte: dwergspitsmuis, ondergrondse woelmuis, aardmuis, dwergmuis, bosmuis
2006: 33%   **2007:** 30%
3. bewoning: huisspitsmuis, huismuis, bruine rat en vogels
2006: 30%   **2007:** 27%
4. bos/ruigte: rosse woelmuis
2006: 4%   **2007:** 3%

TABEL 8.1 OVERZICHT GEVONDEN PROOIEN IN 2006 (BRON: VZZ)

TABEL 8.2 OVERZICHT GEVONDEN PROOIEN IN 2007 (BRON: VZZ)

Spitsmuizen vormen een belangrijke voedselbron in de winterperiode en het vroege voorjaar als de aantallen veldmuizen nog laag zijn. Bosmuizen vormen ook in termen van biomassa een belangrijke prooi-soort in dal- en topjaren, deze muizensoort volgt een cyclus van notenjaren. In het topjaar 2007 werden significant meer veldmuizen gevonden als prooi dan in het daljaar 2006.

Het aandeel kleine prooien in het daljaar 2006 was groter dan in het topjaar 2007, er waren blijkbaar minder optimale prooien beschikbaar. Voor de grote broedsels met vijf eieren of meer is voldoende prooiaanbod van belang, in de samenstelling ervan zijn geen aantoonbare verschillen met kleinere broedsels uit het zelfde jaar te vinden. De prooien gevonden bij een aantal kerkuilbroedsels binnen een atlasblok verschilden per locatie. Deze vergelijking, waarbij prooien ook gerelateerd werden aan een biotoop, duidt aan dat kerkuilenparen veelal in hun eigen leefgebied jagen. Verhoudingsgewijs werden in beide jaren meer huisspitsmuizen gevonden als prooi in nestkasten geplaatst in kerken dan in het agrarisch gebied gelegen boerderijen en veldschuren.

VERSTEDELIJKE VAN HET BUITENGEBIED; BEDRIJVENTERREIN HABRAKEN IN VELDHOVEN

De behoefte om woningen en bedrijventerreinen te kunnen realiseren is opgesteld in het Ruimtelijk Plan zuidoost Brabant (2004). In deze regio wordt door de gemeente Veldhoven momenteel een bedrijventerrein in het agrarisch gebied Habraken vlakbij vliegveld Welschap aangelegd en de realisatie van ongeveer 2700 woningen is gepland ten westen van de gemeente. Met de komst van bedrijven, wegen en woningen zoals in de locatie Habraken (75 ha) raken de aanwezige steenuilen en kerkuilen ingesloten en wordt het leefgebied aangetast. Op grond van de flora en faunawet artikel 11, worden de nestplaatsen van o.a. kerkuil en steenuil beschermd en wordt slechts ontheffing verleend in artikel 75 wanneer geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort(en). In het kader van de flora en faunawet hebben in opdracht van de gemeente Veldhoven in 2003, 2004 en 2007 diverse veldonderzoeken door Bureau Waardenburg plaats gehad, waarvan de

Retentiebekken in compensatiegebied Habraken, juli 2008 Veldhoven

© M. Sloendregt

Bedrijventerrein Habraken in agrarisch gebied nabij Oerle, juli 2008 Veldhoven

bevindingen werden gerapporteerd (Achterkamp et al, 2004; Brandjes, 2004 en Hoefsloot & Reitsma, 2007).

In 2007 heeft ook vogelwerkgroep de Kempen op verzoek van deze gemeente een rapport geschreven waarin inventarisatiegegevens en broedresultaten uit 2006 en 2007 van steenuilen en kerkuilen werden verwerkt (De Veer & Sloendregt, 2007). Onze vogelwerkgroep heeft in dit rapport ook nadrukkelijk gewezen op het belang van monitoring, de beschermde status van beide uilensoorten en het behoud van nestplaatsen en biotoop. Een vergelijking van inventarisatiegegevens uit 1993 met 2006 lieten al een achteruitgang van de populatie steenuilen in deze gemeente zien, waarbij nieuwbouw en sloop een bepalende factor lijkt te zijn.

Uit de reeks veldonderzoeken en rapporten blijkt dat de komst van het bedrijven-terrein nadelige gevolgen heeft ten opzichte van rapunzelklokje, groene specht, steenuil en kerkuil en dat daardoor verbodsbepalingen uit de flora en faunawet worden overtreden.

De territoria van steenuilen in locatie Habraken vallen deels in het plangebied. De nestplaatsen vallen er buiten en blijven daardoor gespaard maar een belangrijk deel van het foerageergebied gaat verloren. De aanwezige nestplaatsen van kerkuilen bevonden zich in 2007 op ongeveer 500 meter van het plangebied, echter in 2008 werd een nieuwe nestplaats vlakbij de locatie Habraken bezet. Deze nestkast werd in eerdere jaren alleen gebruikt in de winterperiode.

Om onder andere de populatie steenuilen te behouden is een compensatieplan door bureau Waardenburg in opdracht van de gemeente Veldhoven opgesteld (Hoefsloot en Boudewijn, 2008). De aanwezige kerkuilen zullen daarvan waarschijnlijk ook profiteren. In het compensatieplan zijn diverse kleine landschapselementen, nieuwe nestkasten en een beheers- en monitoringsplan opgenomen. In 2008 is door de gemeente Veldhoven een verzoek tot ontheffing ingediend bij het ministerie van LNV en gehonoreerd onder bepaalde voorwaarden. De voorgenomen inrichtingsmaatregelen uit het compensatieplan dienen zo snel mogelijk te worden uitge-

voerd, zodat de uilen zich aan de nieuwe inrichting kunnen aanpassen voordat het terrein bouwrijp wordt gemaakt. In een omtrek van 250 meter van de nestplaatsen mogen geen werkzaamheden plaatsvinden voordat het compensatieplan is uitgewerkt. Onze vogelwerkgroep zal blijven monitoren en o.a. zorgen voor nieuwe steenuilnestkasten.

DANK

Voor de enthousiaste inzet ten behoeve van uilenbescherming worden de volgende personen bedankt: *Wil Beeren, Marijn van den Berk, Jan Das, Bert van Herk, Frans Huijbers, Janus Hoppenbrouwers, Rien Kelders, Sjors de Kort, Bert van Moll, Cees van Rooy, Kees van Limpt, Geert Sanders, Dirk Timmermans, Bert van de Ven, Wil de Veer, Pieter Wouters, Jan Wouters, Piet Wuyts.*

Brabants Landschap:

Ernst-Jan van Haaften en Jochem Sloothaak

Kerkuilenwerkgroep Nederland:

Gerard van der Kaa

Zoogdiervereniging VZZ:

Dick Bekker

LITERATUUR EN BRONNEN

Lefebvre, J. (2006), *Herent anders bekeken Nieuwsbrief Kerkuilwerkgroep Vlaanderen pag 21-24.* Uitgave Kerkuilwerkgroep Vlaanderen

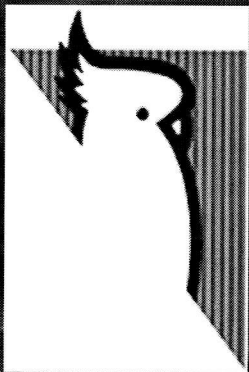
Brabants Landschap (2008), *Jaarverslag Bescherming Steenuil en Kerkuil in Noord Brabant, 2006-2007.* Uitgave Stichting Noord-Brabants Landschap.

Hoefsloot, C. en Boudewijn, T.J. (2008) *Compensatieplan Steenuil Habraken, Veldhoven.* Uitgave Bureau Waardenburg.

De Veer, W. en Sloendregt, M. (2007) *Steenuilen en kerkuilen in de gemeente Veldhoven, 2006-2007.* Uitgave vogelwerkgroep De Kempen.

Nienhuis, J., Willems, F. & Majoor, F. (2008) *Digitale nestkaart versie 3.0 januari 2008.* SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek Ubbergen.

(nestkastproject)

N.O.P. Papegaaienpark

© M. Sloendregt

Nestkasten verslag Papegaaienpark Stichting N.O.P. 2008

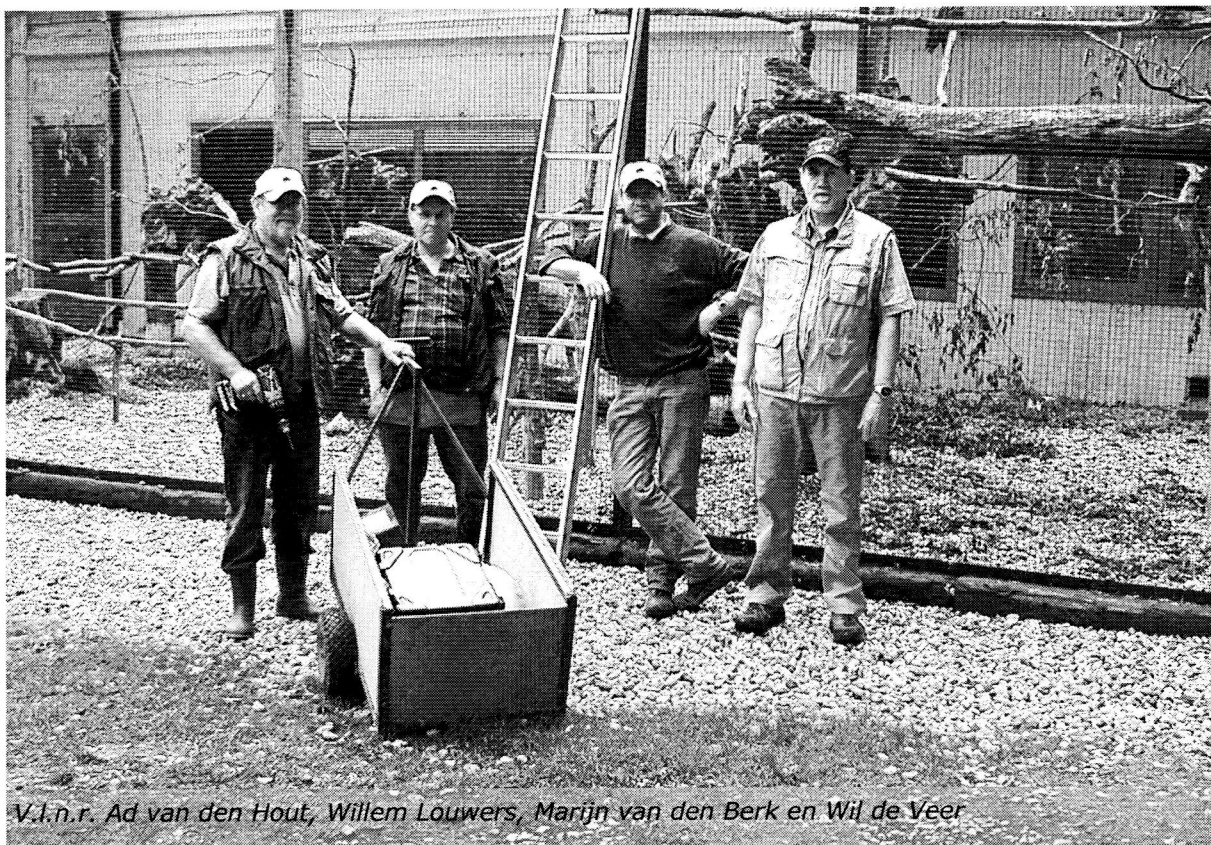
Wil de Veer

INLEIDING

Op verzoek van de eigenaar van het Nederlands Opvangcentrum voor Papegaaien, de heer Tonny van Meegen, is in 2008 door Vogelwerkgroep De Kempen een nestkastenproject gestart in het Papegaaienpark. Coördinator voor dit project is Wil de Veer, die samen met zijn vaste medewerkers de taak op zich heeft genomen om dit in goede banen te leiden.

Op 17 januari werd begonnen met het op-hangen van 76 genummerde nestkasten. Deze werden alle geplaatst in het oude gedeelte. Omdat er enige twijfel was of het hout dat voor de kasten werd gebruikt wel geschikt is, zijn er nog enkele gaten aangebracht. Zou de temperatuur in de kast te hoog oplopen dan was er in ieder geval wat meer beluchting. Extra aandacht werd besteed aan het zoveel mogelijk uit de zon hangen van de kastjes.

Later bleek dat de maand mei zeer warm was dus hadden we een graadmeter voor dit (eventuele) probleem. Totaal waren er vier bewoonde kasten die van binnen nat waren. In géén van deze kasten werden dode jongen aangetroffen. Opvallend was dat het ook twee kasten betrof met een invlieggat van 45mm, die toch beduidend beter worden belucht dan de andere kasten van respectievelijk 28 en 32mm. De conclusie na dit broedseizoen is dat er (voorlopig) geen nadelige gevolgen zijn geconstateerd doordat de temperatuur in de kasten te hoog zou zijn opgelopen. Hoe de vochtigheid in de kastjes bij regen is kon nog niet worden geconstateerd. Dit zou in de periode dat er jongen zijn een probleem kunnen worden als de (natte) oudervogels steeds de kast in- en uitvliegen bij het voeren. Als proef zijn bij de kastjes die wel nat waren in de bodem gaten geboord van vier millimeter.

V.l.n.r. Ad van den Hout, Willem Louwers, Marijn van den Berk en Wil de Veer

© W. de Veer

Speciaal voor de bezoekers van het Papegaaienpark zijn er vier kastjes met aan één kant glas, afgeschermd door een weg te schuiven triplex plaatje, opgehangen zodat men het eventuele broedproces kan volgen. Deze kastjes zijn gemarkeerd met een rood kruis.

Er hangen 14 kastjes met een invlieggat van 28mm, bestemd voor o.a. pimpelmees en zwarte mees; 28 kastjes met een invlieggat van 32mm, bestemd voor o.a. koolmees, pimpelmees, bonte vliegenvanger, ringmus en boomklever; 12 kasten met een invlieggat van 45mm, bestemd voor o.a. de spreeuw; 10 speciale kastjes met een invlieggat aan de achterkant, bestemd voor de boomkruiper; 6 kasten met een invlieggat van 120mm bestemd voor o.a. holenduif en kauw; 2 kasten met een invlieggat van 150 mm, o.a. bestemd voor de bosuil, holenduif en kauw; 4 open kastjes bestemd voor o.a. gekraagde roodstaart, roodborst en ringmus. Vanwege het verdwijnen van enkele broedgelegenheden voor de steenuil in de directe omgeving van het Papegaaienpark is ook voor deze soort een nestkast opgehangen.

De bedoeling is dat eind 2008, als het nieuwe deel is ingericht, ook daar een aantal nestkasten zullen worden opgehangen. Als proef werden hier al enkele (ongenummerde) kasten opgehangen,

waaronder twee voor de bosuil. Dit leverde voor deze soort al direct succes op want bij controle op 29 maart werd in een van de kasten een bosuil aangetroffen met drie eieren. Helaas is dit broedsel in de eifase mislukt. Bij een tweede controle was de kast door een kauw in bezit genomen. Eveneens werd in het nieuwe deel een boomklever in een kast aangetroffen. De naden van deze kast en een gedeelte van de opening waren met klei dichtgesmeerd. Een kenmerk van deze soort en de reden dat kastjes waar de boomklever in broedt niet door ons worden opengemaakt. Dit om verstoring te voorkomen.

Interessant bij dit project is de vergelijking die op sommige zaken en over enige jaren getrokken zou kunnen worden met onder andere het nestkastenproject op Koningshof (Jan Wouters) en op Golfbaan Welschap (Wil de Veer). Het project op het N.O.P. is bijvoorbeeld belangwekkend bij een strenge winter omdat anders dan op beide andere locaties hier altijd voedsel voorhanden is doordat de hier aanwezige kooivogels altijd voer tot hun beschikking hebben en daar kunnen de overwinteraars van profiteren.

Een ander interessant gegeven kan zijn: voeren de oudervogels hun jongen veel hardvoer, doordat juist dit in grote hoeveelheden voorradig is (denk aan het voeren van de vogels door bezoekers, die

*Diverse broedstadia
koolmees,
van eifase tot op punt van
uitvliegen*

© M. Sloendregt

nootjes kopen in de aanwezige winkel); zijn er door het makkelijk aan te slepen voedsel grotere legsels; is het legbegin eerder dan op de andere projecten en is het succes dan juist groter of kleiner (daarom worden de kasten op Golfbaan Welschap en het N.O.P. in dezelfde week gecontroleerd); zijn er meer of minder tweede broedsels en vervolglegsels en zijn deze meer of minder succesvol; zijn er door het hardvoer meer dode jongen in de nesten doordat de (zachte) maagwand van de juveniele vogels hier nog niet tegen kan etc.

Het ligt in de bedoeling om bij de grote vijver in de nabije toekomst een wand voor de ijsvogel aan te leggen.

Eveneens zullen speciale houtblokken en kastjes worden opgehangen voor solitaire metselbijen. De kastjes worden voorzien van glazen buisjes zodat de bezoekers een deel van de levenscyclus van deze bijen kunnen volgen.

CONTROLE

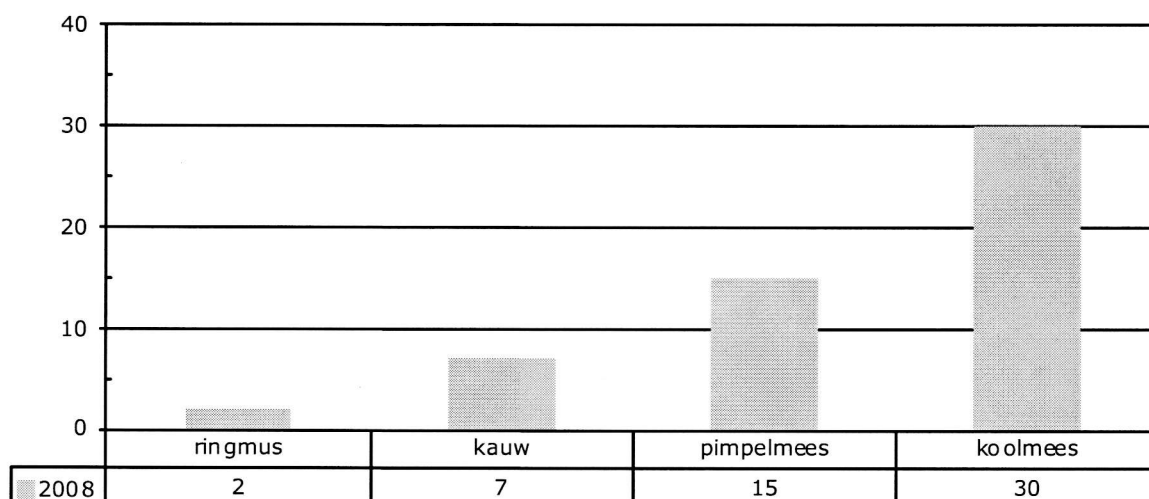
De controles werden steeds na 18.00 uur uitgevoerd omdat het park dan gesloten is voor het publiek.

Elke kast is drie keer gecontroleerd en wel op 24 april, 15 mei en 9 juni. Met name de laatste controle is van belang bij het meten van het broedsucces, daar bij

deze voornamelijk als nacontrole bedoelde ronde geconstateerd kan worden of er zich dode jongen en/of niet uitgekomen eieren in het nest bevinden en eventuele tweede broedsels kunnen worden geconstateerd. De kasten waarin een tweede broedsel werd aangetroffen zijn op 3 juli gecontroleerd. In dit eerste jaar is 53 keer gebruik gemaakt van een kast om in te broeden en zeven maal werd een kast tweemaal gebruikt. Totaal zijn 23 nestkasten niet in gebruik geweest om in te nestelen, waarvan: 6 kastjes van 28mm; 5 van 32mm; 1 van 45mm; 4 open kastjes en 7 bestemd voor de boomkruiper. In 7 kasten werd een leeg nest aangetroffen waarin niet is gebroed. Diverse lege kastjes werden gebruikt als slaapplek, wat te zien was aan de uitwerpselen, maar deze zijn niet aangemerkt als in gebruik geweest. In een van de kasten werd een dode volwassen kauw aangetroffen. In drie kastjes bestemd voor de boomkruiper waren succesvolle broedsels van een koolmees en pimpelmees(2). In drie van de vier kastjes die voorzien zijn van een glasplaatje is succesvol gebroed en in één werd een leeg nest aangetroffen.

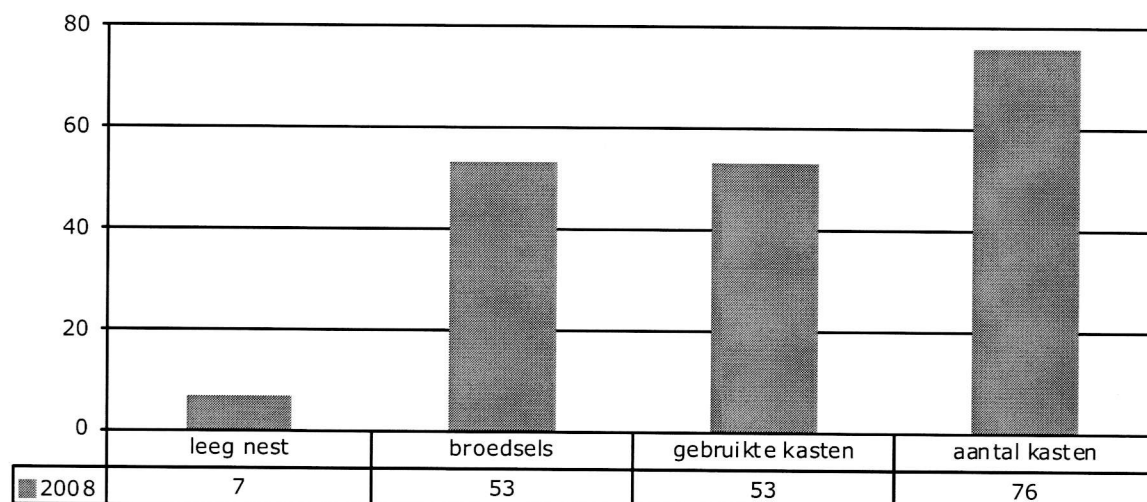
Totaal zijn er zes tweede broedsels geconstateerd. Hiervan zijn er vier in de eifase mislukt. Bij de twee andere (ringmus en koolmees) zijn vier jongen uitgevlogen en werden respectievelijk twee en één dood jong aangetroffen.

Tabel 1. Soorten en aantal in kast

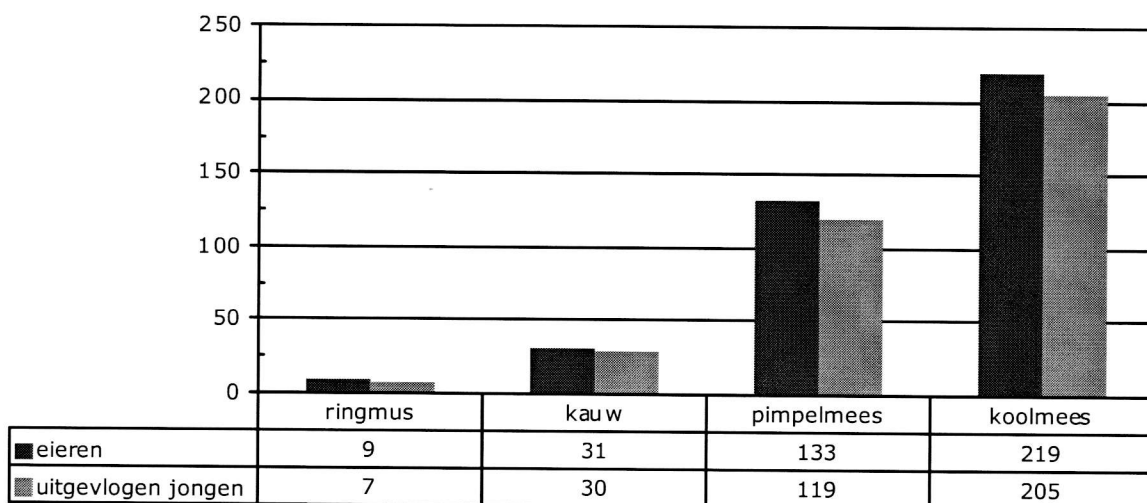

Tabel 2. Gegevens nestkasten

Tabel 3. Verhouding totaal aantal eieren en uitgevlogen jongen

SOORTEN VOGELS

Naast de soorten die in de kastjes werden aangetroffen zijn er nog veel meer soorten die van het Papegaaienpark gebruik maken om te foerageren en/of te broeden. Het ligt in de bedoeling om in 2009 een broedvogelinventarisatie voor alle soorten uit te voeren. Dit jaar werden tijdens de nestkast controles wel de soorten die gehoord en/of gezien zijn genoteerd. Dit leverde de volgende soorten op: boerenzwaluw, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, gaai, goudhaan, heggenmus, holenduif, houtduif, huismus,

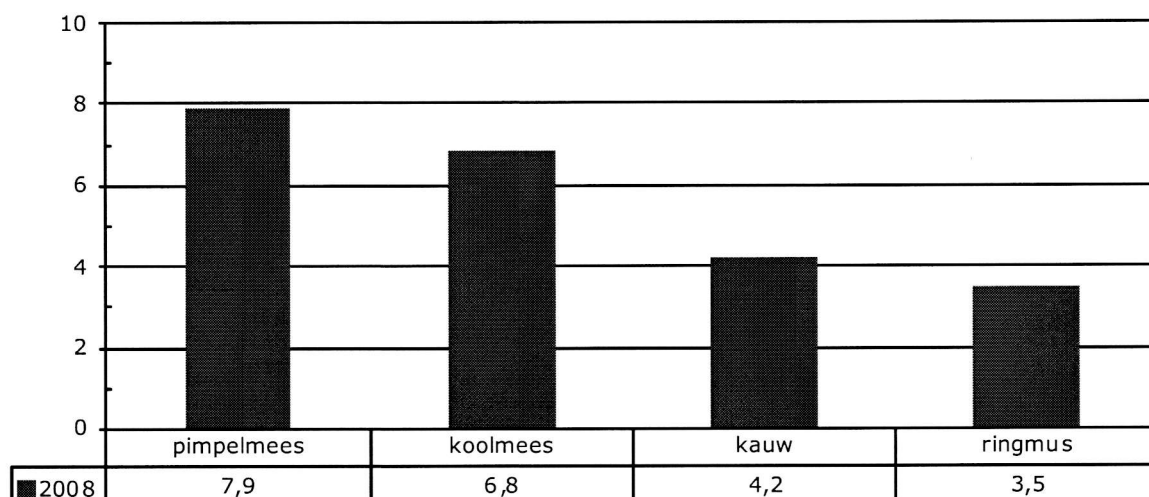
ijsvogel*, koekoek, kuifeend, meerkoet, merel, ransuil*, roodborst, sperwer*, spreeuw, Turkse tortel, vink, zanglijster, zwarte mees, zwarte kraai, zwarte roodstaart, zwartkop, waterhoen, wilde eend, en winterkoning. In de directe omgeving werd de grote bonte specht, havik, kerkuil, steenuil, torenvalk, buizerd en blauwe kiekendief gehoord en/of gezien. Diverse malen werd van laatstgenoemde een vrouwelijk exemplaar jagend waargenomen.

* (waarneming Tonny van Meegen)

Tabel 4. Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per nest

CONCLUSIE

In het eerste jaar is al wel duidelijk geworden dat het Papegaaienvolk een plaats is waar veel vogels gebruik van maken om te broeden en/of te foerageren. In de toekomst zal dit, gezien de aanleg van het industrieterrein Habraken en de oprukkende woningbouw, nog belangrijker worden. Het Papegaaienvolk zou een belangrijke buffer kunnen worden tussen het industrieterrein en de nabij gelegen Buikheide. Voor de vogels is er altijd voldoende voedsel, nestgelegenheid en water aanwezig.

Ook werden er veel eekhoorns waargenomen, die zich met al die nootjes waarschijnlijk in het paradijs wanen.

De betrokkenheid van de eigenaar bij dit project is groot en het is wel duidelijk geworden dat hij er alles aan doet om voorwaarden te scheppen die in het belang van de vogels zijn.

Veel wordt er verwacht van de aanleg van de wand voor de ijsvogel en de inventarisatie van de broedvogels in 2009.

Een woord van dank gaat uit naar de vrijwilligers van ons team: *Marijn van den Berk, Ad van den Hout en Willem Louwers; Henk van Oudenhoven die bij zijn regelmatige bezoeken aan het Papegaaienvolk belangrijke gegevens noteert; de eigenaar die volledige medewerking gaf en waar indien nodig altijd een beroep op kon worden gedaan en de medewer-*

kers van het N.O.P. voor het maken van de nestkasten. Zonder hun medewerking was dit alles niet mogelijk geweest.

Speciale dank gaat uit naar de sponsors Tonny van Meegen, Blommers Bouwsystemen BV, en Autogroep Bos & Slegers die belangeloos de benodigde materialen aan ons team schonken. Zij maakten het mogelijk dat wij het veldwerk, dat wij doen ter bescherming van vogels door middel van diverse projecten in de Kempen, makkelijk en vooral veilig kunnen uitvoeren.

Excursie West-Brabant, 27 april 2008

Edwin van der Werf

Op 27 april jl. heeft de VWG met een groep van elf leden een bezoek gebracht aan Rooskensdonk en Weimeren. Beiden gebieden van Staatsbosbeheer zijn gelegen in West-Brabant, net boven Breda, op de overgang van zand naar zeeklei en veen.

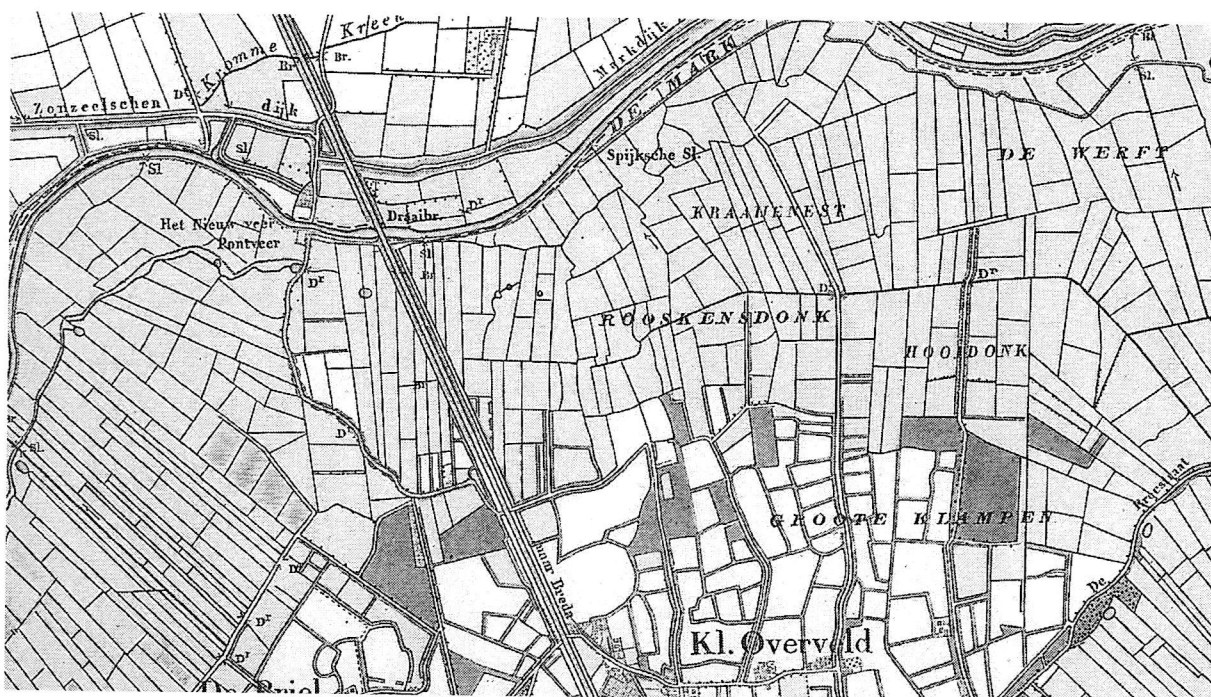
Rooskensdonk is een weidegebied wat de laatste honderd jaar nauwelijks is veranderd. De kleine graslandpercelen zijn nog dezelfde als op kaarten van rond 1900.

In het gebied zijn alleen enkele poelen gegraven en er zijn wat laagtes aangebracht. Dankzij de goede contacten die Pieter tijdens inventarisatiewerk aldaar heeft opgedaan met Staatsbosbeheer mochten we het normaliter gesloten gebied aan de randen betreden, zodat we een goed beeld hebben kunnen krijgen van de aanwezige (broed)vogels.

In de winter verblijven er in het gebied duizenden ganzen. Maar ook in het broed-

seizoen bleken diverse overzomerende en zelfs broedende soorten ganzen aanwezig te zijn (canadese gans, brandgans, grauwe gans, nijlgans). Vooral de canadese gans bleek nadrukkelijk in het gebied aanwezig te zijn, waarbij de vele aangetroffen nesten met smakelijke eieren heeft aangetoond dat daadwerkelijk gebroed wordt. Ook voor eenden blijkt het gebied buitengewoon geschikt.

Wilde eend, wintertaling, zomertaling, krakeend, bergeend, slobeend en smient kwamen we tegen. Opvallend aanwezig was een groep kluten die zeer waarschijnlijk in het gebied broeden. Verder waargenomen steltlopers waren tureluur, bosruiter, witgatje, groenpootruiter, kleine plevier, kievit, grutto en watersnip. Een lepelaar was foeragerend aanwezig en was prachtig te bekijken. In de rietkragen was met name de rietzanger een opvallende waarneming.

Rooskensdonk anno 1903

© Grote Historische Atlas

De Weimeren, een gebied dat aan de andere kant van de A-16 / HSL-lijn ligt, is een weidegebied dat in de toekomst mogelijk omgevormd wordt naar een nat, moerassig terrein, wat zal dienen als retentiegebied voor overtollig water van de Mark die aan de noordzijde van het gebied stroomt. Aan de oostkant van het gebied liggen enkele elzenbroekbossen. De zuidkant van het gebied bestaat uit een afwisseling van bos, extensief beheerd grasland en rietruigten. Aan de noordkant stroomt de Mark waarvan de rietkragen leuk zijn voor rietvogels. Hier werden rietzanger, rietgors en blauwborst gezien. Aan het einde van de ochtend kwam een groep regenwulpen als "afscheidscadeau" nog aanvliegen, alvorens we op een terras lekker in de zon achter een Trappist konden kruipen om na te kletsen.

Het is mooi om zo dichtbij de Kempen (en al helemaal dichtbij voor mijzelf) zo'n ander gebied aan te treffen, met soorten die in de Kempen niet of nauwelijks worden waargenomen.

Deelnemers aan de excursie waren: Pieter Wouters, Jan Kolsters, Jacques van Kessel, Hetty Fokkens, Alfonso Gil en Jeanine, Mart van de Broek, Rien Kelders, Cees van Rooy, Mark Sloendregt en Edwin van der Werf

Pieter, hartstikke bedankt voor de organisatie van de excursie en het regelen van de toegang tot een gebied dat normaal voor ons gesloten is. We vergeven je het dat je ons vroeg in de ochtend via Parijs hebt laten rijden.

Foto's:

Edwin van der Werf en Mark Sloendregt

rietzanger

Rooskensdonk

Luchtopname **Rooskensdonk**; links loopt de HSL-lijn, boven stroomt de rivier Mark en onder ligt de waterzuiveringsinstallatie met windturbine

© Google Earth

Wij spraken met ...

Roel Winters

Naam> Roel Winters Woonachtig> Leende Leeftijd> 48 jaar Lid sinds> 2000
Actief> particulier natuurbeheer, uilenbescherming en voorlichting Favoriete
vogel> geelgors Mooiste natuurmoment> vogeltrek Hotspot> Langakkers

Op 25 september sprak Mark Sloendregt met Roel Winters.

Roel is echtgenoot van Karin en vader van Nina en Robin, als zelfstandig ondernemer is hij werkzaam bij zijn bedrijf De Langakkers gelegen op het landgoed Langakkers. Onder het genot van een kopje koffie spraken wij over particulier natuurbeheer, plattelandsvereniging Hei, Heg en Hoogeind en soortbescherming.

Vanwaar je interesse voor vogels en waarom VWG De Kempen?

Interesse in de natuur en voor vogels heb ik mijn hele leven lang gehad, maar omdat ik ondernemer ben heb ik na mijn jeugd weinig tijd meer voor de natuur gehad. Ik heb veel uren moeten maken en dat is tegenwoordig anders geworden. Er is meer tijd voor natuur en ik maak er ook veel meer tijd voor vrij, want je maakt keuzes in het leven. Ik heb gekozen voor natuur, en in het bijzonder vogels. Ik ben lid geworden van vogelwerkgroep De Kempen omdat ik het belangrijk vind om meer over vogels te leren en betrokken te zijn. Neem bijvoorbeeld het nachtzwaluwonderzoek van dit jaar, dat interesseert mij. Ik vind het ook belangrijk om contacten te kunnen leggen en lezingen bij te wonen.

Welke activiteiten onderneem je of heb je ondernomen in de vogelaarswereld, waar doe je zoal aan mee?

Ik ben graag - thuis - op mijn eigen landgoed de Langakkers bezig met onderhoud en inventarisaties. Maar ik ben ook graag in verschillende natuurgebieden actief. Met Rob Bouman struin ik regelmatig over de Strabrechtse Heide of tel vogels tijdens de trek op telpost Loozerheide. Ik

doe samen met Jac Seijkens aan bescherming van weidevogels in de gemeente Leende en ben hier ook actief als uilenbeschermmer. Onze werkgroep plaatst nestkasten voor steen- en kerkuilen en geeft informatie over deze soorten. Met de plattelandsvereniging Hei, Heg en Hoogeind knotten we wilgen en zetten hakhout af om het landschap ook voor vogels weer aantrekkelijker te maken. Ook adviseer ik mensen die graag nestkasten voor gierzwaluwen willen hangen. Ik ben schoolgids van het IVN en ga dus regelmatig met de jeugd het veld in. We hebben pas het project 'heide' afgerond. Dat doe ik niet alleen voor de school van mijn kinderen maar voor alle scholen in de gemeente Heeze en Leende. Voor vogelwerkgroep De Kempen doe ik o.a. mee aan de jaarlijkse nachtzwaluwinventarisatie in het Leenderbos en huiszwaluwinventarisatie in Leende en omgeving. Tja, ik heb eigenlijk tijd te kort.

Sommige vogelaars zijn bijvoorbeeld erg op zoek naar bijzondere soorten of speciale momenten. Hoe kijk jij naar vogels?

Ik geniet van alle vogels, ik houdt mijn ogen en oren altijd open. Natuurlijk ben ik ook op zoek naar zeldzame soorten. Een zeldzame soort is spannend om te zien maar ik houdt geen jaarlijsten bij zoals soortenjagers dat doen. Ik kijk behalve naar vogels ook naar de inrichting van een landschap, ik lees als het ware het landschap en weet welke soorten ik er kan aantreffen. Omdat ik mij ook veel bezig houdt met de inrichting van mijn eigen gebiedje de Langakkers heb ik natuurlijk veel kennis opgebouwd om het voor veel soorten aantrekkelijker te maken. Daarbij probeer zoveel mogelijk te doen voor de terugkeer van of behoud

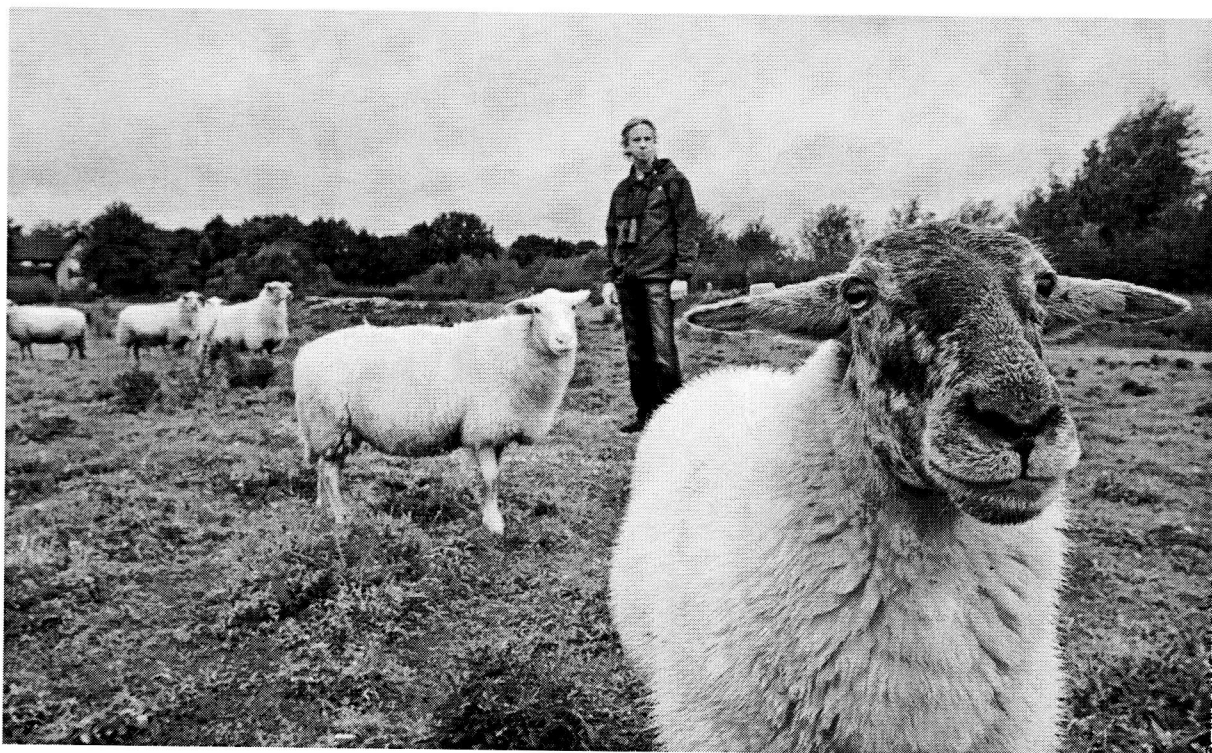

van vooral Rode-lijstsoorten. Ik heb op de Langakkers dit jaar negenenvoertig broedvogels geïnvventariseerd. Ik monitor het gebied volgens de BMP-richtlijnen die door SOVON zijn voorgeschreven. Op de Langakkers broeden o.a. steenuil, roodborsttapuit, gierzwaluw, geelgors, spotvogel, kneu, ring- en huis-mus om er maar eens enkele te noemen. Ik hoop nog eens een paar grauwe klauwieren broedend op mijn terrein te hebben. Die kans is natuurlijk klein, maar je zult het maar meemaken! In de zomer foerageren hier nachtzwaluwen en de winter zijn er bijna dagelijks blauwe kiekendieven en soms een klapekster.

Je bent particulier natuurbeheerder van het gebied de Langakkers, gelegen in Leende en vlakbij het Leenderbos. Kun je de Langakkers en de ontstaansgeschiedenis ervan beschrijven?

De Langakkers is eigendom en ik woon er. De Langakkers is 15 hectare groot en bestond voornamelijk uit landbouwgronden die twee jaar geleden, met behulp van subsidie van ministerie van LNV, voor de helft zijn omgevormd tot natuur. Ik heb gekozen voor de doeltypen 'schraal bloemrijk grasland' en 'akker-

reservaat'. De akkerpercelen zijn ingezaaid met diverse graansoorten afgewisseld met allerlei vogelvriendelijke zaad dragende planten. Het bloemrijk grasland wordt extensief begraaasd door enkele streekeigen brandrode koeien en Kempische heideschapen. Sommige percelen laat ik braakliggen. De perceeltjes zijn omzoomd door vlechthekken met een lengte van ongeveer één kilometer. Met het aanplanten van deze heggen ben ik vijf jaar geleden begonnen en de komende jaren ga ik deze vlechten. Het is een techniek die ik inmiddels heb geleerd. Deze heggen bieden ruimte voor soorten als kneu, geelgors, spotvogel en braamsluiper. Er zijn ook akkerranden die voor voedsel en dekking zorgen voor onder andere patrijzen. Er zijn poelen, een vleermuiskelder en stapelmuren. Ook is er een nestkastenplan. Op deze wijze creëer ik een kleinschalig cultuurlandschap. Veldleeuweriken en graspiepers dalen er neer op de akkers en er hangen ook geelgorzen rond. In een walletje dat ik eens 'de geelgors' heb genoemd broed na vijftien jaar eindelijk weer een paar geelgorzen. Ik vind het spannend om de ontwikkelingen gade te slaan en daar heb ik ook veel werk mee.

Hoe onderhoud je het landgoed en zal het gebied nog veranderingen ondergaan?

Het onderhoud doe ik veelal zelf. Er moeten heggen geknipt en gevlochten worden want dat maakt het ecologisch gezien ook interessanter. De houtwallen moeten regelmatig worden afgezet zodat nieuwe kruidenrijke zomen kunnen ontstaan met weinig schaduw. Het bloemrijk grasland moet worden gemaaid door een machine of door begrazing van runderen en schapen. In mijn tuin wordt niet geschoffeld of met kustmest gestrooid en het wordt niet beregend. De tuin is ook belangrijk voor vlinders en zoogdieren. Eenmaal per jaar wordt de tuin gemaaid en daarna begraaasd door schapen, in het voorjaar krijg je een prachtige ontwikkeling van wilde bloemen. Een soortgelijk beheer pas ik toe op de bloemrijke graslanden alleen dan minder subtiel. Ik ga hier wat slordiger mee om zodat ruigere hoekjes ontstaan waar bijvoorbeeld de roodborsttapuit weer van profiteert. De truc is om zoveel mogelijk diversiteit te creëren door gevarieerd beheer. De ene hoek wordt extensief en de andere weer wat intensiever beheerd, want alle soorten hebben weer hun eigen wensen. En ik probeer al die soorten een plaatsje te ge-

ven. Met de inrichting van de Langakkers ben ik een heel eind klaar, het gebied zal niet veel veranderingen meer ondergaan. Met de kennis en ervaringen die ik heb opgedaan met het beheer van mijn eigen landgoed, ben ik een ecologisch adviesbureau begonnen. Ik probeer bedrijven en particulieren te overtuigen door op een zelfde manier de natuur naast de deur te krijgen met een vorm van extensief beheer. Extensief beheer betekend meer natuur met minder werk. Schoorvoetend zijn steeds meer mensen zich bewust van het belang van natuur en milieu. Plattelandsvereniging Hei, Heg en Hoogeind heeft vorig jaar een boerenervencursus gegeven waaraan een dertigtal cursisten waaronder boeren hebben deelgenomen. Om een tuin of erf op een andere manier te gaan onderhouden en in te richten is een leerproces. Tijdens de cursus laten we erven zien en bespreken de wijze van inrichten en het nut voor mens en natuur ervan. We gaan ook aan het werk op het erf. De meeste mensen spreekt het weinig werk dat je er van hebt aan, maar het rommelige karakter ervan niet. Wat ik hier in mijn eigen tuin zie vind ik niet rommelig, ik doe dit bewust en ik geniet er intens van.

© Marijn Heuts

Welke kenmerkende broedvogels komen zoal voor op de Langakkers, zijn er kwetsbare soorten waarvoor je extra maatregelen neemt?

Steenuil, kerkuil, huismus, ringmus, kneu, geelgors, patrijs en spotvogel zijn enkele kenmerkende broedvogels van de Langakkers. Ik wil vooral de soorten van het agrarisch cultuurland extra aandacht geven door het beheer er op aan te passen. Indien ze niet aanwezig zijn probeer ik deze soorten terug te krijgen. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de Rode-lijstsoorten. De steenuil is na jaren van afwezigheid weer terug en heeft in de winterperiode dagelijks op een door mij pas gemaakt stapelmuurtje gezeten. In het voorjaar heeft dit paar steenuilen de nestkast in mijn tuin betrokken en hebben daar vijf jongen groot gebracht. Een ijsvogel zit regelmatig te vissen bij mijn poel, ik wil voor deze soort nog een nestwand maken. In mijn tuin heb een kabbelend beekje aangelegd met behulp van een pompje waar veel vogels komen badderen. De grote gele kwikstaart zie ik er in het najaar regelmatig. De laatste week van augustus foerageerden hier honderden huis- en boerenzwaluwen want het barst hier van de insecten. Marijn Heuts

heeft op de Langakkers enkele prachtige foto's gemaakt van de aanwezige steenuil, ijsvogel en blauwe kiekendief die zijn gepubliceerd op de website Vogels in de Kempen. Ik probeer dus voor de soorten van het agrarisch cultuurland iets te betekenen door het landschap zo in te richten dat ze een kans maken, maar ik kan hier bijvoorbeeld geen ooievaars krijgen. Ik zal dus geen karrenwiel plaatsen want daar is het hier te droog voor. Er zijn meerdere soorten waar dus geen aandacht aan kan geven en aan bijvoorbeeld weidevogelbeheer doe ik ook nauwelijks. Ik kan wel eens een kievit krijgen waar ik dan heel blij mee ben maar het gebied is te droog en de predatiedruk is hier groot.

© Marijn Heuts

© M. Heuts

Blauwe kiekendief in winterperiode, bijna dagelijks foeragerend op de Langakkers

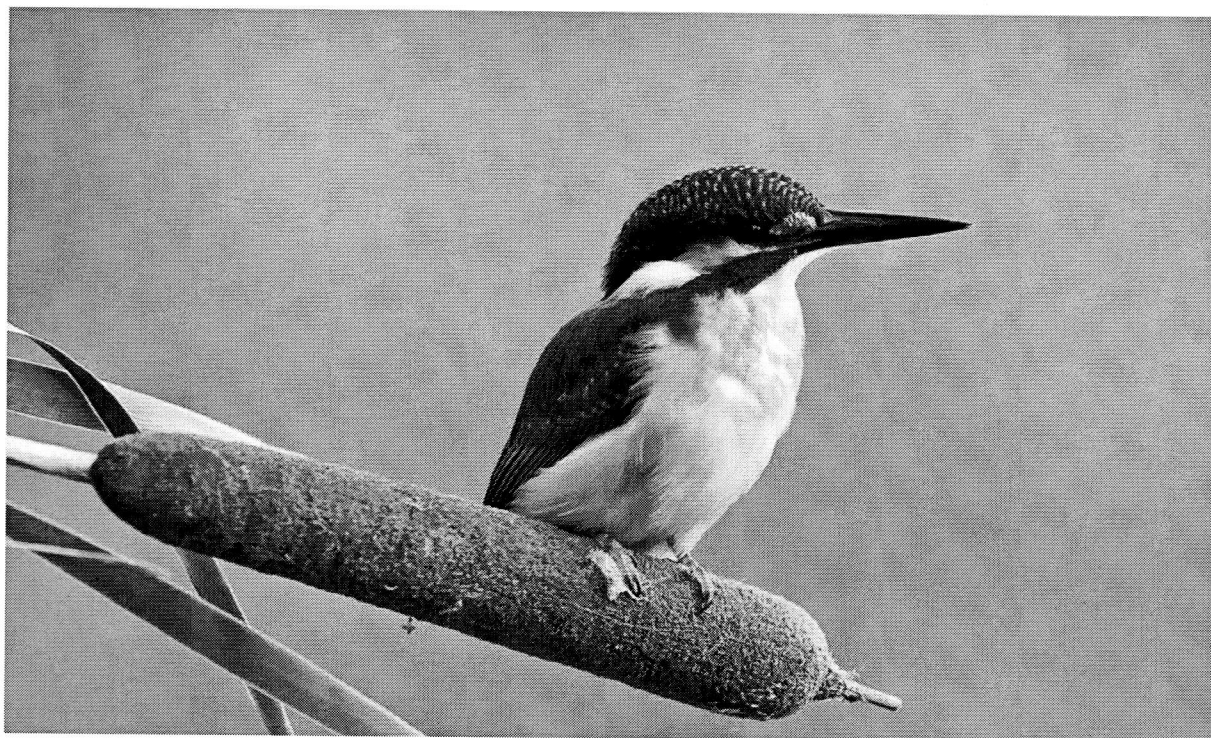
Je bent een van de vele personen en/of organisaties die zich hebben geconformeerd aan de doelen van Countdown 2010. Kun je deze doelstellingen eens toelichten en de wijze waarop je hier invulling aan wenst te geven.

Namens plattelandsvereniging Hei, Heg en Hoogeind hebben we tijdens een symposium over Countdown 2010 op het provinciehuis in Den Bosch de doelstellingen ondertekend. Maar we hebben er sindsdien weinig meer van gehoord. Door bescherming te geven aan kwetsbare soorten zoals weidevogels en Rode lijstsoorten proberen we een bijdrage te leveren. Countdown 2010 richt zich op biodiversiteit en bescherming van flora en fauna. We nemen er aan deel en wachten af hoe dit initiatief zich verder ontwikkelt. Ik ondersteun de doelstellingen maar probeer mij tegelijkertijd ook te beperken in het aantal activiteiten.

Je bent als ecologisch adviseur ook actief voor plattelandsvereniging Hei, Heg en Hoogeind in Leende. Welke activiteiten worden door en voor leden georganiseerd?

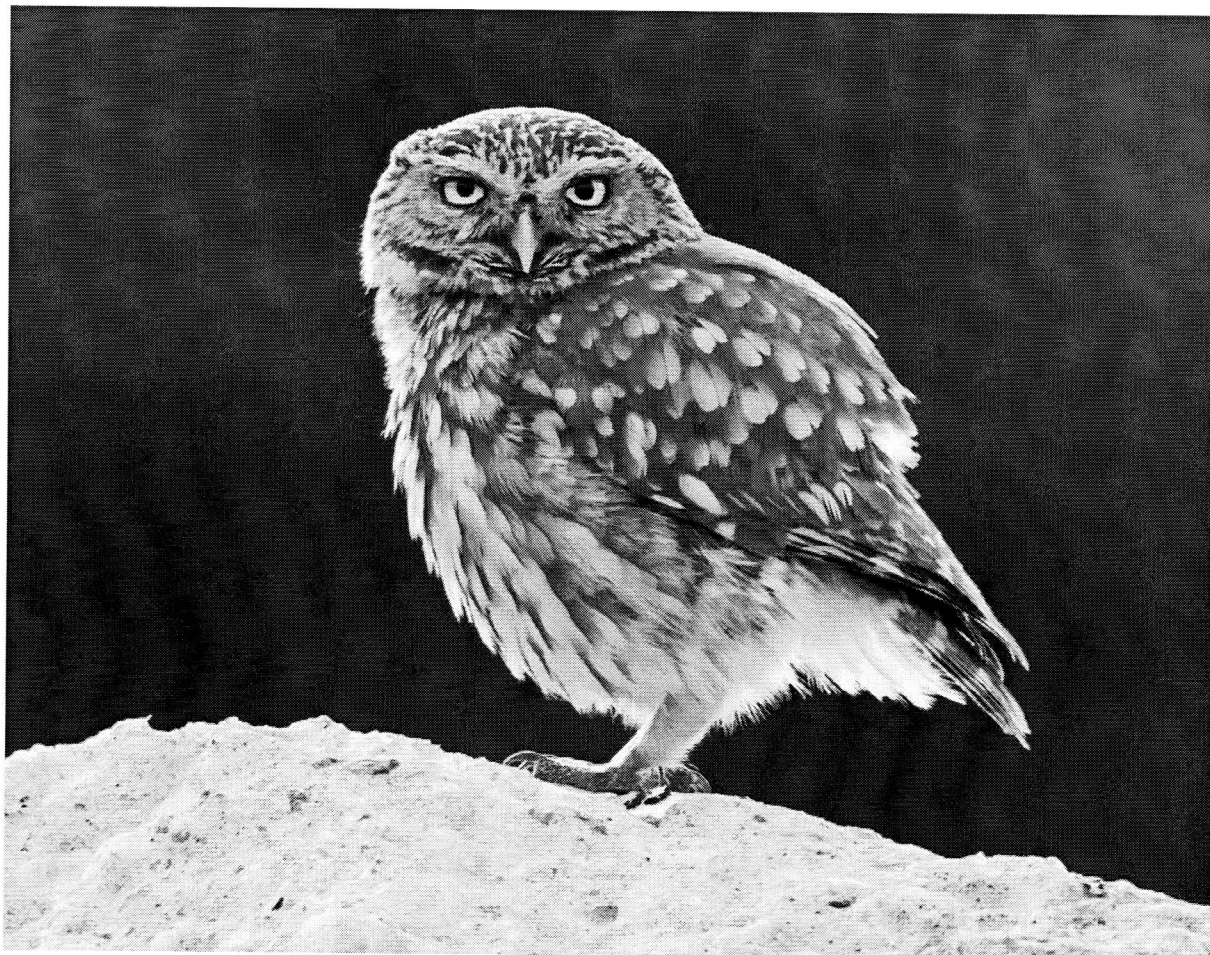
De plattelandsvereniging Hei, Heg en Hoogeind organiseert tal van activiteiten zoals een boerenervencursus of een lezing over insecten of gewasbescherming. Er zijn excursies waar eigen leden vertellen over bijvoorbeeld de ontstaansgeschiedenis van het landschap. En we hebben een natuurpad aangelegd zodat de burger weer door het platteland kan wandelen. Er is een landschapsonderhoudsploeg die bezig houdt met het afzetten van houtwallen. De steenuilenwerkgroep plaatst en controleert nestkasten, de resultaten worden weer aan Brabants Landschap gegeven. We hebben dit jaar geïnventariseerd en vragen boeren ook hun medewerking te verlenen bij het plaatsen

Ijsvogel bij poel op de Langakkers, 2008

© Marijn Heuts

Steenuil op stapelmuur, broedvogel op de Langakkers

© Marijn Heuts

© Marijn Heuts

van kasten en het verbeteren van het biotoop door een rand te laten staan of een houtwal te planten. Er zijn dit jaar twintig uitgevlogen jongen geteld en dat is een mooi resultaat voor een groep die pas twee jaar geleden is begonnen. We organiseren samen met Staatsbosbeheer de plaatselijke natuurwerkdag in Leende, we zullen dit jaar de corridor in het Leenderbos gaan onderhouden door bijvoorbeeld de opstand van vogelkers te verwijderen. Het agrarisch leven komt ook ruimschoots aanbod door met boeren te kijken naar een gezond bodemleven met de bedoeling minder te gaan bemesten of te spuiten. We geven voorlichting over het afstellen van kunstmeststrooiers zodat de kunstmest bijvoorbeeld niet de sloot in vliegt. We wisselen contacten uit met andere plattelandsverenigingen. We spreken met allerlei partijen, van overheden tot jagers. Door naar elkaar te luisteren en zo nodig compromissen te sluiten proberen we een balans te zoeken. Dat is soms best moeilijk maar er worden bruggen geslagen. Kortom, het is een actieve club.

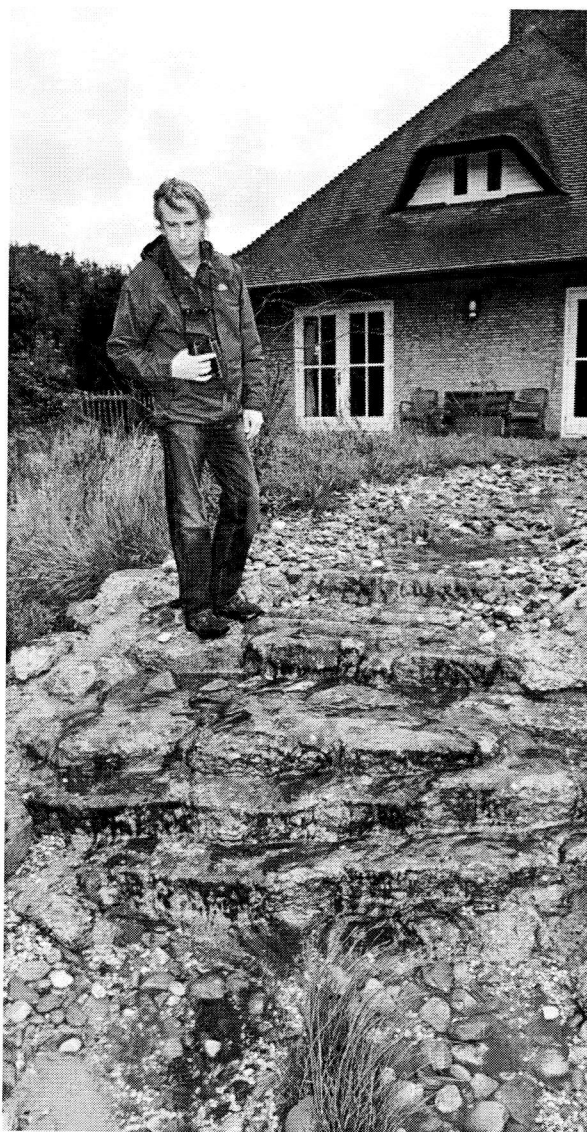
Op welke wijze heb je de leden al kunnen adviseren?

Als ecologisch adviseur houdt ik me alleen bezig met groene zaken. Ik heb adviezen gegeven bij het aanleggen van de eerste boerenerven en boomgaarden. Die boerenerven worden dit jaar aangekleed met inheemse houtsoorten. We gaan dan met de onderhoudsploeg het plantsoen inplanten. Ik ben dan blij als het gehele erf wordt aangeplant met streekeigen soorten, de boer is blij want die heeft er geen werk mee en de onderhoudsploeg is lekker bezig onder het genot van koffie en vlaai of een lekkere pot bier. De vrijwilligers van de onderhoudsploeg zijn bijna allemaal inwoners van Leende. We werken vijf of zes dagen per jaar en niemand hoeft zich verplicht te voelen om te komen.

Wat zijn jouw plannen voor de toekomst?

Ik wil graag dat mensen bewust met hun land omgaan, van een klein tuintje tot een industrieterrein. We zouden allemaal wat groener bezig moeten zijn. Door

de diverse terreinen aaneen te schakelen ontstaat er in potentie een enorm natuurgebied. Denk eens aan al die industriedaken waar vegetatiedaken van zouden kunnen worden gemaakt of het vervangen van afrasteringen door mooie, ondoordringbare vlechthekken, de mogelijkheden zijn legio. Het grootste probleem daarbij is onkunde want het is een leerproces.

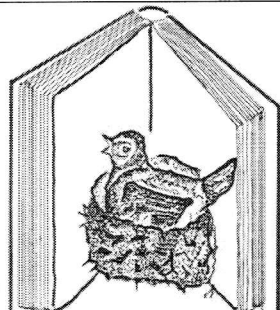
Met "Wij spraken met..." is een oude rubriek nieuw leven ingeblazen. Leden spreken in deze rubriek over hun persoonlijke drijfveren, achtergronden en passie van het vogels kijken. In een volgende uitgave is Hetty Fokkens gevraagd te spreken. Wij danken Roel Winters voor zijn openhartig gesprek met ons.

Leesvoer

met o.a. inventarisatierapporten van leden*

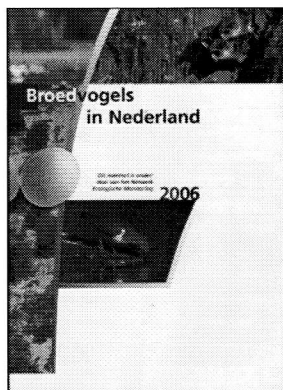
© M. Sloendregt

2008

Van Dijk, A.J., Boele A., Hustings F., Koffijberg K & Plate C.L. (2008)

Broedvogels in Nederland in 2006 SOVON-monitoringsrapport 2008/01

SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

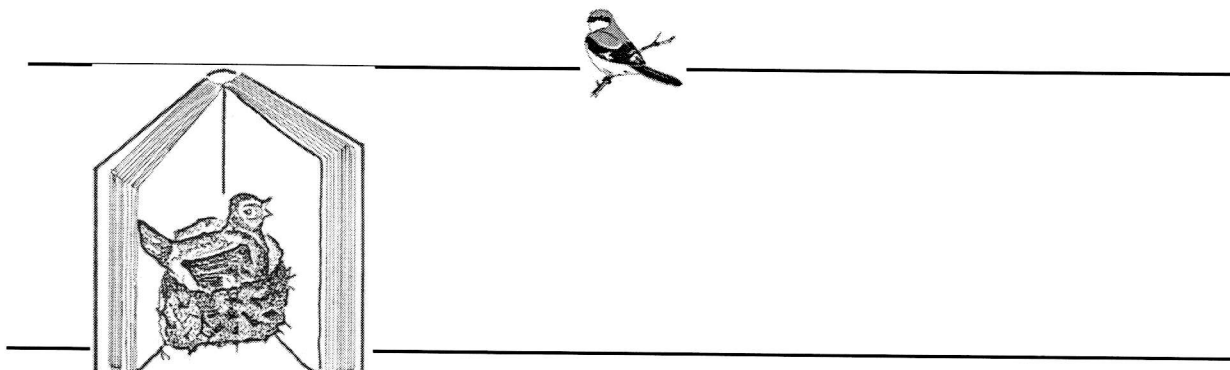
In dit monitoringsrapport van SOVON in samenwerking met het CBS worden de belangrijkste resultaten van het landelijk Meetnet Broedvogels uit het jaar 2006 gepresenteerd. Dit meetnet geeft vooral inzicht in de aantalsontwikkeling en deels de verspreiding van de Nederlandse broedvogels. Van soorten die een rol spelen bij de vogelrichtlijn of voorkomen op de Rode-lijst wordt vervolgens de landelijke populatie en trend weergegeven en zoveel als mogelijk verklaard. Veel leden van vogelwerkgroepen en ook natuurorganisaties hebben medewerking verleend en daardoor een belangrijke bijdrage geleverd aan o.a. de informatievoorziening ten behoeve van overheidsbeleid en toetsing van ruimtelijke ontwikkelingen. SOVON heeft voor dit rapport gebruik gemaakt van inventarisatiegegevens uit diverse monitoringsprojecten: Landelijk Soortonderzoek Broedvogels (L.S.B.), Broedvogel Monitorings Project (B.M.P., algemene soorten), Nationale Weidevogelmeetnet, Meetnet Kustbroedvogels Wadden, Broedvogelmeetnet Zoete Rijkswateren, Meetnet Nestkaarten en het Constant Effort Site Project (C.E.S.).

Het paar zeearenden in de Oostvaardersplassen kon dit jaar tot één van de meest aansprekende nieuwe broedvogels worden gerekend. Behalve enkele nieuwkomers zijn er ook broedvogels definitief van de kaart verdwenen waaronder ortolanen in Westerwolde en klapeksters op o.a. de Veluwe. Al jaren dreigen kuifleeuwerik (9 paren) en grauwe gors (5 paren) het veld te ruimen. Maar ook soorten als kemphaan (16 paren), draaihals (10 paren), velduil (15 paren) en tapuit (198 paren) worden ernstig bedreigd. Ze kunnen als vanouds tot onze avifauna gerekend worden maar zitten al jaren in de verdrukking. Verklaringen hiervoor worden gezocht in een verslechtering van de habitat, prooiaanbod en een laag broedsucces.

De vijftien soorten van de Rode-lijst doen het met uitzondering van de 'gevoelige soorten' – waartoe ook enkele nieuwkomers behoren – over de periode 1990-2006 slecht. Er is over de geheel genomen sprake van een halvering van de aantallen. De grutto is een indicatorsoort om gevolgen van landgebruik en beheer aan af te meten. In 2006 werd door de weersomstandigheden pas laat gemaaid en haalde de grutto een hoog nestsucces. Maar over de gehele periode 1990-2006 is de grutto samen met de veldleeuwerik en scholekster sterk achteruitgegaan. De veldleeuwerik is in 2006 – 'het jaar van de veldleeuwerik' – volledig onderzocht en uit tellingen vanaf 1970 blijkt de soort te zijn gedecimeerd. Veldleeuweriken kunnen zich in ons land op heidevelden en extensief beheerde graslanden nog staande houden. Het gaat met de veldleeuwerik niet goed omdat het de soort niet lukt om in intensieve agrarische gebieden de noodzakelijke twee tot drie broedsels per seizoen te produceren, nodig om de soort in stand te houden. In Zeeland en Groningen blijkt de introductie van brede akkerranden en meer braak gunstig uit te pakken voor de veldleeuwerik, maar dan vooral bij akkergewassen die een lage bewerkingsgraad kennen zoals granen en graszaad.

Onder de bosvogels waren o.a. tjiftjaf en matkop de verliezers. De sijs had in tegenstelling tot de kruisbek een bijzonder goed jaar in 2006.

Het jaar 2006 kende ook veel hoogtepunten zoals een verder toename van middelste bonte specht, grote- en kleine zilverreiger, lepelaar, slechtvalk, grauwe gans en brandgans. De werkgroep Ooievaarstelling telde in 2006 590 broedparen en bereikte daarmee een verdubbeling in tien jaar. De tegenwoordige populatie bestaat echter grotendeels uit nazaten van gekweekte vogels.

In 'Broedvogels in Nederland in 2006' wordt door SOVON op uitgebreide en nauwkeurige wijze verslag gedaan over het wel en wee van de broedvogels. Het rapport is aan alle tellers verzonden en is te downloaden van de SOVON-site.

2008

Vogelbescherming Nederland, (2008) Nederlandse wetlands, Vogel- en natuurbescherming 2004-2007. Uitgave: Vogelbescherming Nederland, Zeist 2008.

Zonder wetlands geen leven. Wetlands zijn essentiële ecosystemen voor bepaalde flora en fauna, maar ook voor de mens zijn de gebieden van grote betekenis. Nederland telt tachtig wetlands en achtentachtig wetlandwachten.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de activiteiten van de Vogelbescherming Nederland en de WetlandWachten ten behoeve van wetlandbescherming. Het geeft inzicht in de huidige kwaliteit van de wetlands en de belangrijkste ontwikkelingen in de achterliggende periode.

De Waddenzee, het IJsselmeergebied en de Zeeuwse delta zijn internationaal befaamde wetlandgebieden. Meer dan tien procent van de Noordwest-Europese populatie watervogels overwintert in Nederland. Echter kunnen wetlands ook gerekend worden tot de meest bedreigde ecosystemen ter wereld en helaas gaan wetlands nog steeds achteruit of zelfs verloren. De belangrijkste oorzaken zijn van oudsher economische vooruitgang en strijdig overheidsbeleid. De meest voorkomende zijn verstedelijking, vervuiling, verdroging, recreatiedruk en jacht. Naast bedreigingen zijn er ook tal van positieve ontwikkelingen te melden zoals natuurontwikkeling en vernatting van enkele veengebieden.

In het werkgebied van vogelwerkgroep De Kempen is de Strabrechtse Heide en Beuven het enige wetland en Piet van Happen is er WetlandWacht. Als positieve ontwikkelingen voor het gebied kunnen onder andere genoemd worden een meer gereguleerde recreatie in de vorm van wandel- en mountainbikeroutes. Een laagvliegverbod van ballonvaart. De aanleg van kleinschalige akkers waarvan de gewassen voor zaadetende vogels in de winterperiode blijven staan. Heideherstel door het plaggen van de heide in visgraatvorm voor soorten als watersnip en tureluur. En in 2004 was er in augustus een recordaantal zwarte ooievaars aanwezig.

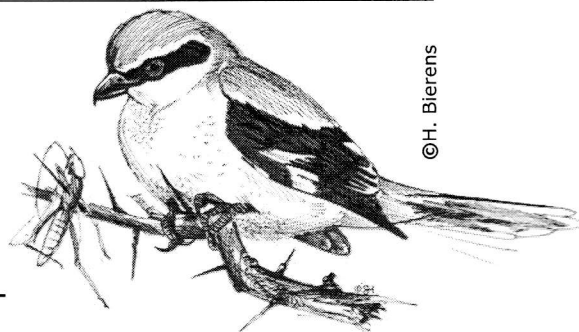
Als negatieve ontwikkeling kan de problematiek rondom de vernatting van het gebied worden genoemd. Het gebied verdroogt ondanks de actieve aanpak van Staatsbosbeheer als beheerder. Het probleem ligt buiten de heide in het gebied de Somerense Heide en de inlaat van water door het waterschap vormt al jaren een punt van discussie omdat dit water van onvoldoende kwaliteit is.

Dit uitvoerig beschreven en belangrijk rapport is gratis op te vragen bij Vogelbescherming Nederland.

Activiteitenagenda

Oktober - januari 2009*

© H. Bierens

Wintertelling van 10 t/m 25 januari 2009

In 2009 zal de dertiende wintertelling van de nieuwe reeks gaan plaatsvinden. Het is daarmee een van de langstlopende tellingen van onze VWG. Tijdens de wintertelling wordt alleen agrarisch gebied geteld. Het gebied is opgedeeld in deelgebieden die gedurende de aangegeven periode eenmaal geteld dienen te worden op een aantal 'makkelijke' soorten als kraaiachtigen, meeuwen, roofvogels, ganzen en zwanen, reigers, steltlopers en patrijs

Het is dan ook bij uitstek een telling waar iedere vogelaar, zowel beginnend als gevorderd aan mee kan doen.

In 2008 is er ruim 32 duizend hectare geteld. Dit is iets minder dan de afgelopen jaren. Naast de meer algemene soorten als blauwe reiger (146), buizerd (275), stormmeeuw (2572) en zwarte kraai (6133) worden er ook elk jaar een aantal minder algemene soorten geteld als: wulp (67) en natuurlijk de relatieve nieuwkomers slechtvalk (3) en grote zilvereiger (11). Maar de topper van deze telling waren wel de kraanvogels die werden gezien rond Bergeijk. Een groep van 34 en 10 exemplaren.

Hopelijk kan ik weer rekenen op de hulp van alle vaste tellers. Maar aangezien er nog steeds gebieden zijn die niet worden geteld zijn nieuwe tellers nog steeds van harte welkom.

Hoe langer een telling wordt volgehouden hoe waardevoller de resultaten worden!

Pieter Wouters

SLUITINGSDATUM KOPIJ BLAUWE KLAUWIER IS 15 DECEMBER

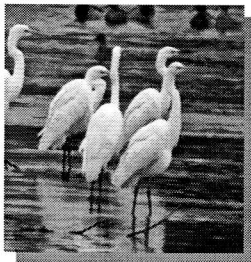
DE BLAUWE KLAUWIER JAARGANG 35, NR. 1 - JANUARI 2009

MET O.A. NESTKASTPROJECT EN AANTALLEN GROTE GELE KWIKSTAARTEN IN DE KEMPEN

* WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN, HET LAATSTE NIEUWS WORDT VERMELD IN DE MAANDELIJKE CONVO.

IN HET KORT

Vrijdag 24 oktober ledenbijeenkomst

Uitgave Blauwe Klauwier oktober, 34-3.

Trektellingen op Patersgronden en Strabrechtse Heide

Najaarstrek (zie ook www.trektellen.nl)

info: Robert Kastelijn en Wim Deebe

Zaterdag 25 oktober, slaapplaatstelling grote zilverreigers (1)

In de kempen worden diverse terreinen simultaan geteld naar grote zilverreigers op slaapplaatsen. *Info Robert Kastelijn*

Zaterdag 1 november, Landelijke natuurwerkdag

Kleinschalig onderhoudswerk in de natuur, georganiseerd door Landschapsbeheer Nederland i.s.m. Natuurmonumenten, SBB, IVN, etc.

In Leenderbos, Dommelbeemden, Kanunnikesven en Plateaux wordt gewerkt. *Info www.natuurwerkdag.nl*

Onderhoudswerkzaamheden aan oeverwaluwand Reusel

Info: Pieter Wouters

Vrijdag 28 november, ledenbijeenkomst

Fotowedstrijd; Vogels in de Kempen

Ingezonden foto's worden beoordeeld door leden met prijsuitreiking!

Zaterdag 29 november, Landelijke dag SOVON

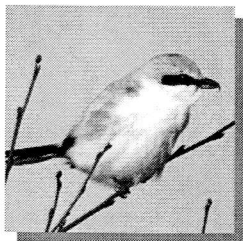
SOVON Landelijke dag 2008 i.s.m. Vogelbescherming en NOU.

De landelijke dag is het jaarlijks bedankje aan de tellers met lezingen, stands, etc. Thema: Flyways, over vogeltrek en telemetrie.

Gratis toegang in de Vereniging te Nijmegen. (www.sovon.nl)

Vrijdag 19 december, ledenbijeenkomst

'Mystery birds' door Robert Kastelijn en uitdelen van telroutes van de klapekstertelling op de Strabrechtse Heide.

Zaterdag 20 december, slaapplaatstelling grote zilverreigers (2)

Zaterdag 3 januari 2009, Klapekstertelling Strabrechtse Heide

Twintigste simultaantelling klapeksters georganiseerd door vogelwerkgroep De Kempen. Utdelen van de routes gebeurt op 19 december tijdens de ledenbijeenkomst. *Info: Piet van Happen.*

10 t/m 25 januari 2009, Wintertelling

Zie aankondiging, info: Pieter Wouters

23 januari 2009, Jaaravond VWG De Kempen

Gecombineerd programma van een etentje vooraf, jaarverslag door het bestuur en een lezing. *Info: zie maandelijks convo.*

Uitgave Blauwe Klauwier jaargang 35 - nr 1 januari 2009.

VOGELOPVANG EN VOGELBESCHERMING IN DE KEMPEN

Vogelasiel Eindhoven

Antoon de Kleyn
Eikenstraat 49
5651 CM Eindhoven
Tel.: 040-2526897

Melding roofvogelvervolging

Vogelasiel Someren e.o.
Tel.: 0493-493564 of mobiel: 06-21975875

Dierenambulance voor Eindhoven e.o.

Tel.: 040-2523188

Melding verstoring buitengebied

Provinciale milieuklachtencentrale,
24 uur per dag bereikbaar
Tel.: 073-6812821

BESTUURSLEDEN VWG DE KEMPEN

Voorzitter

Jan Kolsters
Van Nuenenstraat 96
5503 CL Veldhoven
Tel.: 040-2538248

Secretaris

Hetty Fokkens-Norde
Kermisberg 6
5508 DW Veldhoven
Tel.: 040-2543077

Penningmeester

Piet van der Krieken
Molenpad 6
5524 BD Steensel
Tel.: 0497-512414

Biologisch secretaris

Pieter Wouters
Lensheuvel 37
5541 BA Reusel
Tel.: 0497-643049

Algemene leden

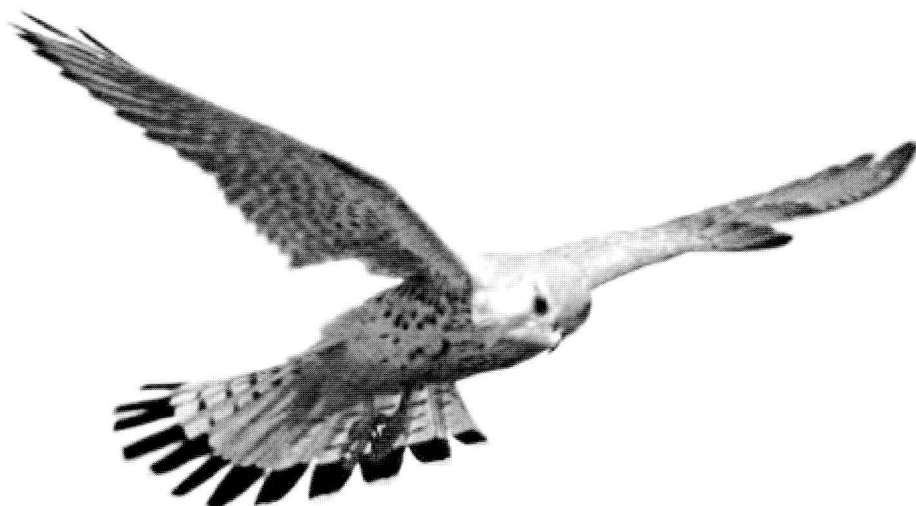
Jacques van Kessel
Evestraat 18
5503 XN Veldhoven
Tel.: 040-2531211

Algemene leden

Alfonso Gil Cantabrana
Eijervan 24
5646 JL Eindhoven
Tel.: 040-2425404

Opvang nieuwe leden

Ben Jacobs
De Bleker 41
5506 BB Veldhoven
Tel.: 040-2534735

Vogelwerkgroep De kempen

Vogelwerkgroep De kempen beoogt bezig te zijn met vogelstudie in de Kempen, teneinde de kennis over de in het wild levende vogels te vergroten en een bijdrage te leveren aan de bescherming van deze vogels in hun milieu.

Hiernaast is ruimte voor andere activiteiten zoals: natuurstudie in ruimere zin; voorlichting; educatie; en beheerswerkzaamheden.

Secretariaat/Postadres

Vogelwerkgroep De Kempen
Postbus 386
5500 AJ Veldhoven

E-mail

vwgkempen@hetnet.nl

Homepage

www.homepages.hetnet.nl/~vwgdekempen

Lidmaatschap

Het lidmaatschap kan men verkrijgen door zich te wenden tot het secretariaat van Vogelwerkgroep De kempen.

De contributie bedraagt €30,- per jaar.

Gezinsleden betalen €15,-.

Studenten en 65-plussers betalen €25,-.

Donateurs

Donateurs die de Vogelwerkgroep willen steunen zijn van harte welkom.

Bij een donatie van €15,- of meer, krijgt men het verenigingsblad een jaar lang toegezonden. Betaling van contributie of donatie kan geschieden door storting op giro-rekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep De Kempen, onder vermelding van 'contributie' of 'donatie'.

Inhoud

- 2   **Vogelvaria**
- 8   **Kerkuilen in een dal- en topjaar, 2006 - 2007**
Mark Sloendregt
- 20   **Nestkasten verslag Papegaaienpark Stichting N.O.P. 2008**
Wil de Veer
- 27   **Excursie West-Brabant, 27 april 2008**
Edwin van der Werf
- 32   **Wij spraken met ...**
Roel Winters
- 40   **Leesvoer**
- 42   **Activiteitenagenda oktober - januari 2009**

Vogelwerkgroep De Kempen is opgericht in 1974 en houdt zich bezig met het bestuderen van de vogels die in het wild in de Kempen (Zuidoost Brabant) voorkomen. Van een klein groepje bevriende vogelaars groeide de werkgroep uit tot een veelzijdige en actieve organisatie van ongeveer 80 leden. De Klapetekster (streeknaam 'Blauwe Klauwier') dient als logo.

